MINISTERUL DE INTERNE

UZ INTERN

NOȚIUNI DESPRE CETĂȚENIE ŞI REGIMUL JURIDIC AL STRĂINILOR

SERVICIUL EDITORIAL ŞI CINEMATOGRAFIC
1982

MINISTERUL DE INTERNE

Uz intern
Seria iii

NOŢIUNI DESPRE CETĂȚENIE ȘI REGIMUL JURIDIC AL STRĂINILOR

Autor: NICOLAE TOMA

SERVICIUL EDITORIAL ȘI CINEMATOGRAFIC
— 1 9 8 2 —

INTRODUCERE

Problematica cetățeniei, a statutului juridic al persoanei au suscitat un interes major și preocupă, în continuare, pe specialiștii în dreptul constituțional, precum și din alte ramuri ale dreptului. Explicația trebuie găsită în sensul pe care-l capătă azi noțiunea cetățeniei, ca legătură politică și juridică permanentă dintre persoana fizică și stat.

Dacă în sens politic cetățenia înseamnă apartenența unui individ la o colectivitate umană (națiune, popor) organizată în stat, sensul juridic este mai clar conturat. În dreptul constituțional, cetățenia constituie o instituție distinctă, formată din acele norme juridice care reglementează relațiile sociale ce se stabilesc între persoanele fizice și societatea dată, reprezentată din punct de vedere juridic prin stat, în temeiul cărora persoanele fizice sînt considerate membri ai societății, avînd drepturile și obligațiile prevăzute de legile statului.

Desigur, definirea noțiunii de cetățenie, relevarea naturii juridice a acesteia reclamă efort. Noțiunea este dinamică, supusă aprecierilor istorice și influențată de transformările sociale, economice și politice din fiecare societate.

Eforturile demersurilor efectuate în acest sens sînt răsplătite de satisfacția afirmării că cetățenia română — instituție juridică complexă — întruchipează multitudinea raporturilor reciproce dintre stat și cetățean, dar, înainte de toate, arată legătura spirituală față de generațiile trecute și cele viitoare, față de patrie și popor.

În sistemul democrației noastre socialiste, condiția juridică a cetățeanului este apărată și garantată prin norme de

drept şi, în acelaşi timp, este asigurată în fapt prin toate realizările societăţii menite a înnobila personalitatea umană. Orice om al muncii, indiferent de naţionalitate şi statut social, de sex şi vîrstă, are drepturile şi obligaţiile unui cetăţean şi este cetăţean român în măsura în care participă prin întreaga sa activitate la dezvoltarea şi înflorirea patriei socialiste, la apărarea independenţei, suveranităţii şi integrităţii sale.

Prin tot ceea ce întreprinde poporul român pentru dezvoltarea şi înflorirea patriei sale, pentru creşterea gradului de civilizaţie materială şi spirituală a fiilor săi, se înnobilează şi statutul cetăţeanului român, acele elemente componente care ţin de umanismul socialist.

În Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism se arată că : „Umanismul socialist concepe omul ca fiinţă socială, aflată în strînsă legătură şi interdependenţă cu semenii săi, cu masele largi populare. El se întemeiază pe relaţii de colaborare şi stimă reciprocă între toţi membrii societăţii, pe interzicerea oricărei exploatări şi asupriri, pe egalitate, pe libertatea omului de a acţiona în mod conştient pentru afirmarea personalităţii sale, pentru făurirea propriului său viitor. Umanismul socialist presupune realizarea fericirii personale în contextul făuririi fericirii întregului popor. În mijlocul maselor largi populare personalitatea nu se pierde, ci se afirmă tot mai puternic, odată cu afirmarea întregii naţiuni". [1]

Analiza instituţiei cetăţeniei române paralel cu reglementările existente în legislaţiile unor state nu s-a făcut în scopul de a scoate în evidenţă doar sistemul şi soluţiile adoptate prin Legea nr. 24/1971 a cetăţeniei române [2]*, ci pentru desprinderea unor concluzii de ordin practic. Este de la sine înţeles că, în actuala perioadă de interdependenţe pe multiple planuri în relaţiile dintre state, cînd România militează cu hotărîre pentru instituirea unei noi ordini economice şi politice pe plan internaţional, cunoaşterea şi surprinderea notelor esenţiale, definitorii ale statutului juridic al persoanei în legislaţiile diferitelor ţări trebuie şi pot să slujească unor comandamente de natură practică.*

De asemenea, abordarea unor aspecte legate de situaţia cetăţeanului român cu domiciliul în străinătate şi de regimul juridic al străinilor în Republica Socialistă România are menirea să readucă în plan discursiv — cu rezonanţe practice — acele prevederi din legea română ce au implicaţii în activitatea organelor Ministerului de Interne.

---

[1] *Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism*, Editura politică, Bucureşti, 1974, pag. 137.

[2] Publicată în B. Of. nr. 157 din 17 decembrie 1971. În *Culegere de acte normative în materie de paşapoarte, vize, străini, cetăţenie, controlul trecerii frontierei şi taxe*, editată pe plan intern în 1974, pag. 47.

Capitolul I

ANALIZA CONCEPŢIILOR PRIVIND NOŢIUNEA ŞI NATURA JURIDICĂ A CETĂŢENIEI

A. Noţiunea de cetăţenie în literatura juridică burgheză. Definiţia cetăţeniei

In ultima perioadă apare tot mai evidentă preocuparea cercetătorilor din domeniul dreptului constituţional, în principal, precum şi a celor din alte ramuri interesate, cum ar fi dreptul familiei, dreptul internaţional public şi cel privat de a clarifica, dezvolta şi înţelege cît mai adecvat noţiunea şi natura juridică a cetăţeniei. Această extindere ar putea fi explicată, pe de o parte, prin înnoirile care au loc în legislaţiile statelor, iar, pe de altă parte, ca urmare a profundelor schimbări intervenite în relaţiile dintre state, a democratizării vieţii internaţionale, a triumfului noilor principii ale dreptului internaţional, transformat evident într-un instrument al înţelegerii şi cooperării între state. Bineînţeles că aceste profunde mutaţii din viaţa internaţională antrenează tot mai mult doctrina de drept, pe toţi slujitorii acesteia aflaţi pe diferite trepte de activitate.

Atît noţiunea, cît şi natura juridică a cetăţeniei au căpătat în succesiunea înţelegerii lor caracter istoric. Pentru a ne opri întîi asupra noţiunii de cetăţenie în doctrina burgheză, apreciem necesar a trece succint în revistă sensul atribuit acesteia în orînduirile precedente celei capitaliste.

Mai intîi a apărut noţiunea de cetăţean (din latineşte : civis romanus) in timpul existenţei oraşelor-republici din antichitate. Se numeau cetăţeni, în vechile cetăţi antice Atena, Sparta, Roma acele persoane care, prin prezenţa în adunările populare (în forum sau agora), luau parte la rezolvarea treburilor publice.

Apariţia şi dezvoltarea Imperiului Roman au dus, in urma edictului împăratului Caracalla, din anul 212, la extinderea sensului noţiunii de cetăţean prin atribuirea acestei calităţi oricărui locuitor al Imperiului, conferindu-i anumite drepturi şi obligaţii. Decăderea Imperiului Roman a contribuit treptat la restrîngerea conţinutului juridic al noţiunii de cetăţenie.[1]

În epoca feudală, condiţia juridică a populaţiei se exprima prin instituţia supuşeniei, care presupunea o mare sferă de obligaţii şi un număr foarte restrîns de drepturi ale supusului faţă de feudal. În prima perioadă a evului mediu, termenul de „supus" era sinonim cu acela de „vasal". Cu timpul, supusul devine dependent faţă de puterea supremă de stat, concretizată în feudalul suprem, prinţ, rege sau împărat, care dispunea, după bunul său plac, de viaţa, persoana şi averea tuturor supuşilor săi. Se ajunge, astfel, la absolutismul, inspirat de Machiaveli, care îl face pe regele Franţei, Ludovic al XIV-lea, să proclame : „L'Etat c'est moi !"

Instaurarea orînduirii capitaliste duce la inlocuirea instituţiei supuşeniei din evul mediu cu cetăţenia. Una din lozincile burgheziei revoluţionare din Franţa suna astfel : „...nu mai există supuşi". Declaraţia drepturilor omului şi ale cetăţeanului adoptată în timpul Revoluţiei franceze din 1789 leagă noţiunea de cetăţean de participarea la viaţa politică. Dar influenţa absolutistă se menţine în detrimentul definirii şi aplicării cu adevărat democratice a drepturilor omului şi cetăţeanului, considerate naturale, universale, imprescriptibile şi sacre în maniera burgheză. Egalitatea cetăţenilor este concepută ca simplă egalitate juridică, iar libertatea este indisolubil legată de proprietatea particulară, definită ca un drept sacru şi inviolabil. Constituţia franceză din 1791 — care va servi ca model de inspiraţie pentru legea fundamentală şi a altor state — imparte pe cetăţeni în „activi" (proprietari) şi „pasivi" (cei lipsiţi de avere), „pasivii" nebeneficiind de drepturi electorale.

[1] Tomulescu Şt. C-tin, *Drept privat roman*, Tipografia Universităţii Bucureşti, 1973, pag. 16, 126—130.

Instituţia cetăţeniei şi exerciţiul atributelor sale nu se pot însă realiza, în plenitudinea lor, într-o societate bazată pe inegalitate şi exploatare. Interesele de clasă îşi vor pune pecetea în doctrina burgheză şi asupra noţiunii cetăţeniei, fiind înregistrată însă şi în această direcţie o anumită evoluţie.

Din literatura juridică burgheza din cea de-a doua jumătate a secolului al XX-lea ar putea fi reţinute, ca reprezentative în stabilirea conceptului de cetăţenie, următoarele opinii mai edificatoare pentru poziţia şi maniera de tratare a diferiţilor autori :

Într-o primă opinie se pleacă la definirea cetăţeniei de la teza neştiinţifică conform căreia statul ar fi suma a trei elemente : teritoriul, populaţia şi suveranitatea, aceasta din urmă în sensul de putere de stat.

Cetăţenia, ca legătură politică sau juridică ori ca o calitate a persoanei, este inclusă într-unul din elementele constitutive ale statului, în populaţie.

O altă opinie vede în cetăţenie legătura care uneşte un individ, un grup sau anumite bunuri la un stat anumit.[1]

Critica argumentată, ştiinţifică a acestor teorii făcută în literatura noastră de specialitate, de pe poziţiile marxist-leniniste, are în vedere că statul este un instrument pentru conducerea societăţii, un mecanism care are ca părţi componente organele statului şi nu teritoriul, populaţia şi suveranitatea. În plus, cetăţeanul nu poate fi privit ca un element pasiv în raport cu statul. Dezvăluind erorile autorilor burghezi citaţi, prof. N. Prisca arăta că populaţia unui stat nu se identifică niciodată cu societatea dată, deoarece în compoziţia populaţiei unui stat distingem mai multe categorii de persoane, după statutul lor juridic, şi anume : cetăţenii, străinii, persoanele fără cetăţenie şi persoanele cu dublă cetăţenie. În acest caz şi necetăţenii ar trebui consideraţi ca făcînd parte din stat, de vreme ce ei sînt incluşi în populaţie, iar populaţia este un element constitutiv al statului.[2]

De asemenea, nu poate fi acceptată opinia potrivit căreia cetăţenia ar fi legătura care uneşte un individ, un grup sau anumite bunuri cu un stat anumit. Se pleacă de la părerea

[1] Prisca N., *Drept constituţional*, Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1977, pag. 175.

[2] Prisca N., *Op. cit.*, pag. 178; Geamănu Gr., *Dreptul internaţional contemporan*, vol. I, Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1975, pag. 411.

eronată că raporturile juridice se pot stabili și între persoane și bunuri, nu numai între persoane. Argumentarea criticii acestei teorii are în vedere că raporturile juridice se pot încheia numai între oameni, uneori ele încheindu-se cu privire la bunuri, și că niciodată raporturile juridice nu pot lua naștere între oameni și bunuri.[1]

Literatura burgheză de specialitate oferă și definiții exacte ale cetățeniei. În această categorie poate fi reținută definiția dată de Charles Rousseau, după care: „Cetățenia este legătura politică și juridică permanentă dintre o persoană fizică și un anumit stat. Această legătură se exprimă prin totalitatea drepturilor și obligațiilor reciproce dintre o persoană și statul al cărui cetățean este și, mai mult, este o legătură juridică specială reflectată pe plan intern, păstrată și prelungită oriunde s-ar găsi persoana, în statul de origine, în alt stat, pe mare, în aer sau în cosmos".[2]

B. Noțiunea de cetățenie în literatura juridică socialistă. Definiția cetățeniei

În literatura juridică socialistă, accepțiunea și definirea categoriei de cetățenie depășesc limitele restrînse ale concepției teoreticienilor burghezi. Noua interpretare a noțiunii de cetățenie se datorește faptului că revoluția socialistă înlătură inegalitățile juridice ale persoanelor în societate și pune bazele de drept și materiale ale statutului cetățeanului, dînd astfel un conținut socialist cetățeniei.

Crearea primului stat socialist a oferit posibilitatea verificării practice a previziunii filozofiei marxiste și de înfăptuire a trecerii de la „sacra noțiune de om" la noțiunea de „oameni în desfășurarea relațiilor lor reale".[3]

În noile condiții social-economice și politice se realizează ceea ce năzuiseră și preconizaseră Marx și Engels, înlăturarea opoziției, caracteristică societății burgheze, dintre indivizi în calitatea lor de oameni ai societății civile și de cetățeni, dintre individul izolat și colectivitate, dintre societatea civilă și statul politic, opoziție ce decurge din contradicția dintre baza economică și suprastructura politică a societății capitaliste.

---

[1] Muraru I., *Drept constituțional*, Centrul de multiplicare al Universității București, 1973, pag. 4.

[2] Prisca N., *Op. cit.*, pag. 178; Muraru I., *Op. cit.*, pag. 6.

[3] Marx K. și Engels Fr., *Opere*, vol. 3, Editura politică, București, 1962, pag. 231.

Socialismul realizează unirea om-cetățean, prin integrarea acestuia în rețeaua complexă a relațiilor sociale în care raporturile juridice cetățean-stat capătă o relevanță cu totul deosebită.[1]

Avînd suportul unei filozofii științifice, doctrina juridică socialistă nu mai definește cetățenia ca o simplă legătură juridică sau politică între individ și stat, ci ca o adevărată apartenență la colectivitatea oamenilor muncii, la statul socialist, apartenență în virtutea căreia cetățenii au drepturi, libertăți și obligații.

În literatura sovietică se consideră că cetățenia este o legătură în virtutea căreia fiecare cetățean sovietic în raporturile sale cu statul are anumite drepturi determinate și totodată obligații corespunzătoare, că asupra fiecărui cetățean se răsfrînge acțiunea legilor sovietice, indiferent de locul unde se află, în granițele U.R.S.S. sau în afară.[2]

Autorii sovietici definesc cetățenia accentuînd mai ales pe statutul juridic al persoanei, relevînd apartenența juridică sau politico-juridică a persoanei la stat, în temeiul căreia are drepturi și obligații stabilite de stat, ce îi sînt ocrotite atît în interiorul, cît și în afara granițelor statului sovietic.

Definiții asemănătoare, în care se au în vedere două elemente constitutive (legătura juridică dintre persoană și stat, precum și statutul politico-juridic al persoanei), întîlnim și în alte doctrine socialiste de drept.

Literatura noastră juridică a cercetat și cercetează cetățenia în cele două accepțiuni ale sale: de instituție de drept constituțional (formată din acele norme juridice care reglementează relațiile sociale ce se stabilesc între persoanele fizice și societatea dată, reprezentată din punct de vedere juridic prin stat, în temeiul cărora persoanele fizice sînt considerate membri ai societății, avînd drepturile și obligațiile

---

[1] Popescu S., *Considerațiuni asupra raportului individ-stat-societate*. În *Instituții și reglementări în dreptul socialist român*, Editura Academiei, București, 1969, pag. 59—73.

[2] Muraru I., *Op. cit.*, pag. 6.

prevăzute de legile statului) şi de condiţie juridică creată celui ce are calitatea de cetăţean.

Evoluţia definirii cetăţeniei în doctrina românească socialistă a fost, fără îndoială, influenţată de schimbările survenite în legea fundamentală a ţării — Constituţia. Astfel, Constituţia din 13 aprilie 1948, prima constituţie de tip socialist a României, a consfinţit cucerirea deplină a puterii de către oamenii muncii în frunte cu clasa muncitoare, a statornicit cadrul juridic al trecerii la construcţia socialistă, a fixat noile principii socialiste de organizare a statului. Statutul politico-juridic al cetăţeanului, de unde derivă şi definirea cetăţeniei, este determinat, în această constituţie, de consfinţirea drepturilor şi îndatoririlor sale fundamentale, în frunte cu drepturile social-economice, fără nici o discriminare, precum şi a garanţiilor materiale de exercitare.

Pentru a răspunde noilor exigenţe ale procesului de transformări socialiste în plină desfăşurare, a fost adoptată Constituţia din 24 septembrie 1952, care a dat o reglementare juridică mai dezvoltată drepturilor fundamentale cetăţeneşti.

În fine, schimbările fundamentale din viaţa societăţii noastre, determinate de victoria socialismului şi intrarea ţării într-o nouă etapă de dezvoltare, au impus adoptarea unei noi legi fundamentale, ceea ce s-a realizat prin intrarea în vigoare, la 21 august 1965, a Constituţiei Republicii Socialiste România. Din punctul de vedere al problemei urmărite este important de menţionat că noua lege fundamentală din 1965, caracterizată drept Constituţia socialismului victorios, consfinţeşte că în România orînduirea socialistă a învins, au fost lichidate definitiv exploatarea omului de către om şi clasele exploatatoare, s-a făurit unitatea moral-politică a poporului, formată din clase şi categorii sociale noi, socialiste, naţiunea a căpătat un caracter socialist, drepturile şi libertăţile fundamentale cetăţeneşti s-au adîncit şi extins în conformitate cu principiile umanismului şi democratismului socialist, asigurînd dezvoltarea şi înflorirea multilaterală a personalităţii omului. Proclamarea — prin Constituţia din 1965 — a Republicii Socialiste România reprezintă încununarea victoriei socialismului în ţara noastră şi, totodată, o bază pentru asigurarea dezvoltării multilaterale a societăţii şi pregătirii condiţiilor trecerii la construcţia treptată a comunismului. Pe

aceste largi coordonate conţinutul noţiunii de cetăţenie se îmbogăţeşte continuu.[1]

Vom enumera în continuare cele mai semnificative definiţii şi accepţiuni ale cetăţeniei. Astfel, prof. N. Prisca defineşte cetăţenia română ca fiind apartenenţa unei persoane la Republica Socialistă România în virtutea căreia are drepturile stabilite de Constituţie şi legi de a participa activ la viaţa economică, socială, politică şi culturală a ţării, precum şi obligaţiile corespunzătoare drepturilor statului, obligaţii a căror realizare constituie garanţia drepturilor persoanei şi condiţia dezvoltării lor.[2]

Într-o definiţie generală, prof. M. Lepădătescu consideră cetăţenia ca „...apartenenţa unei persoane la o comunitate umană politiceşte organizată prin crearea unei formaţii statale. Ea se exprimă juridiceşte în instituţia de drept constituţional care constă în totalitatea normelor ce alcătuiesc statutul juridic al cetăţeanului, norme care statornicesc drepturile şi îndatoririle fundamentale ale cetăţeanului".[3]

Pe de altă parte, prof. T. Drăganu a definit cetăţenia ca fiind „...situaţia juridică rezultînd din apartenenţa unei persoane fizice la un stat determinat, caracterizată prin faptul că aceasta are plenitudinea drepturilor şi obligaţiilor prevăzute de constituţie şi de legi, inclusiv drepturile politice, obligaţia de fidelitate faţă de patrie şi cea de apărare a ei".[4]

Pornind de la conţinutul şi finalitatea cu totul nouă a cetăţeniei în socialism, în altă definiţie se arată că „...cetăţenia română trebuie considerată ca acea calitate a persoanei fizice ce reprezintă expresia relaţiilor permanente social-economice, politice şi juridice dintre persoana fizică şi stat, dovedind apartenenţa sa la statul socialist român şi atribuind persoanei fizice posibilitatea de a fi titularul tuturor drepturilor

---

[1] Ceterchi I. ş.a., *Organizarea şi activitatea de stat în Republica Socialistă România*, Editura Academiei, Bucureşti, 1974, pag. 37—38; Ceterchi I., *Republica Socialistă România — încununare a victoriei depline şi definitive a socialismului în ţara noastră*, în „Anale de istorie" nr. 6/1967, pag. 26—39.

[2] Prisca N., *Drept constituţional*, vol. I, partea a II-a, Centrul de multiplicare al Universităţii Bucureşti, 1969, pag. 182.

[3] Lepădătescu M., *Organizarea administrativă a teritoriului ca bază a organizării puterii de stat*, în „Analele Universităţii Bucureşti, Ştiinţe Juridice" nr. 1/1970, pag. 41.

[4] Drăganu T., *Drept constituţional*, Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1972, pag. 188—189.

rilor și indatoririlor prevăzute de Constituția și de legile Republicii Socialiste România". [1]

Pe această linie de gîndire, mai recent, prof. N. Prisca avea în vedere, atunci cînd redefinea cetățenia, atît statutul juridic al persoanei, dat de legătura cu statul, cît și raportul juridic al cărui conținut îl constituie acest statut. Cetățenia este privită ca forma juridică a legăturii complexe dintre stat și persoana fizică, prin care se delimitează persoanele fizice ce fac parte din societatea noastră, din națiunea noastră socialistă, în temeiul căreia le sînt aplicabile Constituția și legile Republicii Socialiste România și au drepturile și obligațiile prevăzute de aceste acte normative.

O asemenea definiție consideră cetățenia română ca fiind „...apartenența persoanei fizice la Republica Socialistă România în cadrul căreia are, față de stat, drepturile stabilite de Constituție și legi de a participa activ la viața economică, socială, politică și culturală a țării, precum și obligațiile corespunzătoare drepturilor statului, obligații a căror realizare constituie garanția drepturilor persoanei și condiția dezvoltării lor". [2]

Definiția de mai sus, deși de maximă generalitate, reține spiritul Legii nr. 24/1971 a cetățeniei române. În art. 1 al legii se prevede că : „In Republica Socialistă România, stat suveran, independent și unitar, cetățenia română reprezintă expresia relațiilor social-economice, politice și juridice dintre persoanele fizice și statul socialist român, constituind un atribut de onoare, de mare responsabilitate civică. Cetățenia română dovedește apartenența cetățeanului la statul socialist român". De asemenea, legea respectivă prevede că cetățenii români se bucură de toate drepturile politice, economice și sociale, precum și de celelalte drepturi și libertăți consacrate de Constituție și legile țării, fără nici o ingrădire sau deosebire pe temeiul naționalității, rasei, sexului sau religiei, ori al modului de dobîndire a cetățeniei. Statul asigură libertatea și demnitatea cetățenilor săi, afirmarea multilaterală a personalității lor și ocrotește pe cetățenii români care se află vremelnic în afara frontierelor țării sau domiciliază în străinătate.

[1] Muraru I., *Op. cit.*, pag. 8

[2] Prisca N., *Drept constituțional*, Editura didactică și pedagogică, București, 1977, pag. 180

Cetățenilor români li se garantează în mod real dreptul la muncă și odihnă, la învățătură și obținerea unei pregătiri profesionale, culturale și științifice, libertatea, demnitatea și afirmarea multilaterală a personalității umane. [1]

În același timp, toți cetățenii români sînt deopotrivă răspunzători pentru dezvoltarea economică și socială a României, pentru apărarea cuceririlor revoluționare ale clasei muncitoare, ale întregului popor, a suveranității și independenței naționale.

[1] Instituția drepturilor și indatoririlor fundamentale ale cetățenilor români găsește o tratare științifică și actuală în lucrarea prof. N. Prisca intitulată sugestiv : *Drepturile și indatoririle fundamentale ale cetățenilor în Republica Socialistă România* (Editura științifică și enciclopedică, București, 1978).

In analiza drepturilor și indatoririlor fundamentale ale cetățenilor Republicii Socialiste România, autorul utilizează următoarele clasificări :

I. Egalitatea în drepturi a cetățenilor, care cuprinde atît aspecte teoretice, cît și modalități practice de înfăptuire în orinduirea noastră socialistă.

II. Drepturile social-economice, in care se cuprind dreptul la muncă, dreptul la odihnă, dreptul la asigurarea materială, dreptul la învățătură, dreptul tinerilor la asigurare din partea statului a condițiilor de dezvoltare fizică și intelectuală, dreptul de proprietate personală și dreptul de moștenire.

III. Drepturile social-politice

1. Drepturile politice ale cetățenilor : drepturile electorale și dreptul de asociere.
2. Libertățile democratice : libertatea cuvîntului, libertatea presei, libertatea întrunirilor, mitingurilor și demonstrațiilor și libertatea conștiinței.

IV. Inviolabilitățile : inviolabilitatea persoanei, inviolabilitatea domiciliului și secretul corespondenței și convorbirilor telefonice.

V. Drepturile garanții : dreptul de petiționare și dreptul celui vătămat într-un drept al său printr-un act ilegal al unui organ de stat de a cere organelor competente, în condițiile prevăzute de lege, anularea actului și repararea pagubei.

VI. Îndatoririle fundamentale : îndatorirea de a respecta Constituția și legile, îndatorirea de apărare a proprietății socialiste, îndatorirea de a contribui la întărirea și dezvoltarea orînduirii socialiste, îndatorirea de a satisface serviciul militar și îndatorirea sfîntă de apărare a patriei.

C. Natura juridică a cetățeniei în literatura de specialitate burgheză

Stabilirea naturii juridice a cetățeniei a constituit, alături de definirea acestei categorii, obiect de preocupare și controversă în literatura de specialitate. Diferiți cercetători au emis mai multe teorii cu privire la încadrarea cetățeniei în una din categoriile fundamentale ale științei dreptului, incluzînd fenomenul juridic studiat într-una din instituțiile specifice, cum ar fi : raportul juridic, contractul, condiția sau starea juridică a persoanei. În acest fel s-au conturat mai multe teorii, și anume : teoria contractuală, teoria manifestării unilaterale de voință a statului, teoria condiției juridice, teoria statutului juridic al persoanei, teoria situației juridice a persoanei și teoria raportului juridic. [1]

Criticînd teoria contractuală, prof. Prisca scoate în evidență două vicii fundamentale care o fac de neacceptat, deoarece : în cazul contractului, ambele voințe trebuie să se manifeste anterior încheierii acțiunii respective. Acest lucru nu se realizează atunci cînd cetățenia se dobîndește prin naștere. De asemenea, într-un contract, prin acordul de voințe se stabilesc atît legătura dintre participanții la contract, cît și conținutul acestuia, format din drepturi și obligații concrete, care diferă în funcție de natura contractului. Atunci cînd este vorba de cetățenie, indiferent că se dobîndește prin naștere sau la cerere, conținutul acesteia este identic pentru toate persoanele care au astfel de legături cu statul respectiv. [2]

Același autor analizează inconsecvența teoriei manifestării unilaterale de voință a statului, potrivit căreia cetățenia — atît în cazul nașterii cît și al dobîndirii cetățeniei la cerere — ar fi un act unilateral de voință al statului.

Dacă cetățenia ar fi un act unilateral de voință al statului, ar trebui să se emită un act de atribuire cu ocazia nașterii fiecărui copil, ceea ce nu se întîmplă în practică. În plus, trebuie să avem în vedere că oricît de puternic este un stat, nu poate atribui cetățenia unei persoane prin manifestare unilaterală de voință, dacă aceasta nu este cerută.

Într-o altă opinie, se include cetățenia în cadrul instituției condiției juridice a persoanei, fără a se arăta în ce constă

---

[1] Prisca N., *Op. cit.*, pag. 181.
[2] *Ibidem*, pag. 181—182.

aceasta. Se pare că teoria condiției juridice este inspirată din cea a stării juridice a persoanei, care pune accentul pe calitatea sau pe statutul persoanei, fără a se încerca descifrarea raportului juridic dintre persoana fizică și stat.

Analiza diferitelor opinii exprimate în literatura burgheză în legătură cu natura juridică a cetățeniei reliefează limitele aprecierilor formulate, întîlnite, dealtfel, și în cazul încercărilor de definire a cetățeniei. Un progres notabil pe această linie s-a înregistrat în literatura juridică socialistă, explicabil și prin aceea că, în înțelegerea raportului juridic ce se realizează în cazul cetățeniei, se pornește de la definirea științifică, în primul rînd a statului, iar apoi și a altor instituții de drept. Astfel, plecîndu-se de la premise științifice, se ajunge la o concluzie justă.

D. Natura juridică a cetățeniei în literatura juridică socialistă română

În literatura noastră de specialitate, explicarea naturii juridice a cetățeniei s-a făcut paralel cu preocupările de a defini cetățenia, dezvoltîndu-se trei teorii, și anume : a situației juridice, a capacității juridice și a raportului juridic.

Conform ultimei teorii, cetățenia este un statut izvorît din raporturile juridice ce intervin între o persoană fizică și stat. Se impun însă unele precizări.

Este evidentă astăzi recunoașterea unanimă în literatura juridică socialistă că drepturile fundamentale ale cetățenilor nu constituie prin natura lor o categorie deosebită față de celelalte drepturi subiective. [1] Întocmai ca orice drepturi subiective, ele sînt puteri garantate de lege voinței subiectului activ al raportului juridic, în temeiul cărora acesta este în măsură, în vederea valorificării unui interes personal direct, să desfășoare o conduită determinată sau să pretindă subiectului pasiv al raportului juridic o anumită comportare, care, la nevoie, poate fi impusă acestuia cu sprijinul forței de constrîngere a statului. [2] Prin urmare, atît drepturile, cît și obligațiile subiective reprezintă conținutul unui raport juridic.

---

[1] Prisca N., *Drepturile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor în Republica Socialistă România*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1978, pag. 21—23.
[2] Drăganu T., *Op. cit.*, pag. 209.

Drepturile și obligațiile specifice condiției de cetățean sînt drepturi și obligații subiective, care iau naștere într-un raport juridic concret. În același timp, aceste drepturi și obligații au un caracter fundamental, atît din punct de vedere al naturii, cît și al obiectului lor. Astfel, ajungem în mod necesar la concluzia că cetățenia — ca apartenență la un anumit stat, exprimată în drepturi și obligații specifice, înscrise în lege — este un raport ce intervine între stat și persoana care are calitatea de cetățean. Altfel nu ar fi posibil să explicăm natura subiectivă a drepturilor și obligațiilor specifice condiției de cetățean, întrucît, așa cum se precizează, pentru a le deosebi de noțiunea generală a dreptului (dreptul obiectiv), drepturile participanților într-un raport juridic concret poartă denumirea de drepturi subiective.[1]

Concretizarea unui raport social ca raport juridic are loc prin producerea unui fapt juridic. Aceasta este și situația raportului juridic de cetățenie, care poate lua naștere fie ca urmare a producerii unui fapt material juridic, fie ca urmare a unui act juridic.

În concepția asupra naturii juridice a cetățeniei considerată ca „situație juridică", noțiunea de „drept subiectiv" corespunde nevoii de a desemna poziția unui subiect de drept într-un anumit raport juridic, dar ea nu este suficient de largă pentru a contura poziția acestui subiect în cadrul unui complex de raporturi juridice comune. Nici categoria de raport juridic, chemată să exprime o relație între doi sau mai mulți subiecți de drept, nu este corespunzătoare atunci cînd vrem să caracterizăm poziția unui singur subiect de drept în cadrul unui ansamblu de raporturi juridice.[2]

Se mai are în vedere că noțiunea de cetățenie nu se mărginește să definească doar drepturile și obligațiile unuia dintre subiecți, și anume ale cetățeanului. Dimpotrivă, drepturilor subiective le corespund obligații corelative, aflîndu-ne în prezența unei unități dialectice sui-generis. Subiecții raportului juridic analizat apar ca titulari de drepturi și obligații juridice reciproce. Dreptul — ca drept subiectiv — este o condiție a obligației; obligația — ca obligație subiectivă — este o consecință a existenței dreptului și o garanție a exercitării lui.

[1] Ceterchi I. ș.a., *Teoria generală a statului și dreptului*, Editura didactică și pedagogică, București, 1967, pag. 375.

[2] Obiecții formulate de Drăganu T. în *Natura juridică a cetățeniei*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Seria jurisprudentia", 1968, pag. 23.

În acest fel, se ajunge la concluzia că cetățenia este, din punctul de vedere al naturii ei juridice, un complex de raporturi juridice ce intervin între o persoană fizică și stat, fără însă a se recunoaște că din fiecare asemenea raporturi iau naștere toate acele drepturi și obligații reciproce dintre stat și cetățean care dau expresie noțiunii complexe de cetățenie.[1] Într-adevăr, printr-un fapt juridic — nașterea — ia ființă raportul juridic de cetățenie, dar în cadrul acestui raport nu regăsim toate acele drepturi și obligații reciproce dintre cetățean și stat menite să configureze, sub toate aspectele, noțiunea de cetățenie. Este evident că unele drepturi și obligații specifice calității de cetățean nu apar odată cu nașterea raportului juridic de cetățenie, ci mult mai tîrziu, atunci cînd purtătorul lor îndeplinește o anumită vîrstă.

Din aceste considerente se distinge, pe de o parte, raportul juridic de cetățenie apărut între o persoană fizică și stat odată cu nașterea acelei persoane, iar pe de altă parte complexitatea drepturilor și obligațiilor reciproce, apărute odată cu nașterea raportului juridic sau ulterior acestui moment, prin care se configurează statutul ori situația juridică a unei persoane ce are calitatea de cetățean. În această idee, se justifică utilitatea noțiunii de „situație juridică" raportată la natura juridică a cetățeniei, considerată ca raport juridic.

Problematica naturii juridice a cetățeniei se cere tratată și în legătură cu rolul și valoarea voinței subiecților participanți la raporturile juridice respective. În literatura noastră s-a formulat concluzia că, în situația dobîndirii cetățeniei la cerere, prin manifestarea succesivă de voință a persoanei fizice — exprimată în cererea de dobîndire a cetățeniei — și a statului — exprimată în actul organului competent să acorde cetățenia — se ajunge la un anumit acord de voințe, care însă nu are valoarea de act bilateral, ca în cazul contractului. Acordul de voințe contează aici ca fapt juridic deoarece nu stabilește, ca în cazul contractului, drepturi și obligații diferențiate de la un raport juridic la altul, ci numai nașterea relației dintre cei doi subiecți ai raportului juridic, conținutul acestuia fiind prevăzut de lege.[2]

În altă opinie, pornindu-se de la constatarea că voințele manifestate în scopul apariției și încetării raportului juridic

[1] Deleanu I., *Cetățenia română*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1976, pag. 42.

[2] Prisca N., *Op. cit.*, pag. 54.

de cetățenie sînt părți componente ale acestui raport, se consideră că raportul juridic de cetățenie poate apare atît obiectiv, cît și ca rezultat al manifestărilor concordante de voință ale subiecților participanți. Astfel, dobîndirea cetățeniei prin naștere este obiectivă, declarativă și nu constitutivă, pe cînd în cadrul tuturor celorlalte situații în care dobîndirea sau pierderea cetățeniei nu are loc pe baza unui fapt material juridic trebuie să se facă distincție între :

a) situațiile în care este necesară numai manifestarea unilaterală de voință a statului, cea a persoanei fizice fiind nerelevantă ;

b) situațiile în care numai manifestarea de voință a persoanei fizice se pune în evidență ;

c) situațiile în care, deși sînt necesare atît manifestarea de voință a statului, cît și a persoanei interesate, manifestarea de voință a statului are un rol hotărîtor. Așa de exemplu, în cazul retragerii cetățeniei sub titlul unei sancțiuni, manifestarea de voință a statului este decisivă.[1]

Dacă analizăm rolul și valoarea voințelor exprimate în cadrul raporturilor juridice de cetățenie prin prisma legislației noastre, ajungem la concluzia că, în afara situațiilor cînd cetățenia se dobîndește sau se pierde ca urmare a producerii unui fapt material juridic, rolul hotărîtor, decisiv, în dobîndirea sau pierderea cetățeniei revine voinței statului.

Rolul hotărîtor al voinței statului, în cazul dobîndirii cetățeniei la cerere, este recunoscut și de N. Prisca[2]. De asemenea, pentru aceeași situație, T. Drăganu precizează : „În operația de investire a unei persoane cu drepturile și obligațiile specifice calității de cetățean, manifestarea de voință a acestei persoane nu are decît un rol secundar, concretizat în faptul că ea este factorul care provoacă elaborarea actului unilateral, fără să contribuie însă cu nimic la crearea acestuia. Efectele juridice ale actului de încetățenire se produc ca o consecință a manifestării de voință a organului de stat competent, iar voința încetățenitului nu concură cu nimic ca el să producă efecte juridice, ci poate constitui cel mult o condiție prealabilă a valabilității actului respectiv.“[3]

[1] Deleanu I., *Op. cit.*, pag. 44.
[2] Prisca N., *Op. cit.*, pag. 54.
[3] Drăganu T., *Op. cit.*, pag. 19.

Capitolul II

DOBÎNDIREA CETĂȚENIEI

A. Reguli generale privind dobîndirea cetățeniei

Dobîndirea cetățeniei cunoaște, în general, două sisteme, care au la bază criteriul dreptului sîngelui (jus sanguinis) sau cel al dreptului solului (jus soli ori jus loci). Aceste două sisteme se aplică combinat sau individual în legislațiile statelor, explicațiile alegerii unuia ori altuia regăsindu-se în interesele concrete pe care le au națiunile sau popoarele respective.[1]

În cazul aplicării sistemului jus sanguinis, noul născut va primi cetățenia părinților săi, indiferent de locul și țara unde se va naște. După sistemul jus soli, copilul va primi cetățenia în funcție de locul nașterii, oricare ar fi cetățenia părinților. Astfel, în virtutea lui jus soli, sînt cetățeni ai unui stat toate persoanele ce se nasc pe teritoriul acelui stat.

Aplicarea sistemului jus soli duce la apariția instituției dublei cetățenii și a unor complicații privind statutul juridic al persoanelor respective. De exemplu, are dublă cetățenie copilul părinților ce aparțin unei țări care aplică sistemul jus sanguinis dar s-a născut pe teritoriul altei țări ce aplică principiul jus soli. În această situație, copilul unui cetățean francez, născut în Marea Britanie, are dublă cetățenie, deoarece după legislația franceză el este cetățean francez, însă,

[1] Muraru I., *Op. cit.*, pag. 21 ; Muraru I. *Curs de drept constituțional socialist român*, vol. I, Tipografia Universității București, 1976, pag. 266.

întrucît s-a născut pe teritoriul Marii Britanii, dobîndeşte şi cetăţenia britanică.

În general, în legislaţiile statelor se aplică sisteme mixte ce îmbină cele două sisteme, existînd ţări care pun accentul pe jus soli (S.U.A., Marea Britanie, statele din America Latină) şi altele ce au adoptat sistemul jus sanguinis (Franţa, Belgia, Italia, Ţările Scandinave ş.a.). Sistemul mixt de dobîndire a cetăţeniei se aplică, din 1928, în Elveţia.[1]

În dreptul român a fost adoptat sistemul care are „...la bază jus sanguinis, considerat cel mai potrivit sistem", el exprimînd legătura dintre părinţi şi copii, continuitatea neîntreruptă pe pămîntul strămoşesc a generaţiilor care au luptat pentru împlinirea idealurilor de libertate socială şi naţională.[2]

B. Calitatea de cetăţean român, titlu de onoare. Modurile stabilite de lege pentru dobîndirea acestei calităţi

Înaltul titlu de cetăţean român, dincolo de conţinutul raporturilor juridice definitorii pentru instituţia de drept supusă analizei, întruchipează legămîntul spiritual şi patriotic al omului de azi, care trăieşte pe pămîntul României, este legat de generaţiile trecute ce au luptat pentru împlinirea idealurilor de libertate socială şi naţională, înţelege aspiraţiile şi dorinţele fundamentale ale generaţiilor prezente, pregătind o patrie viitoare tot mai înfloritoare. Acest înalt titlu incumbă responsabilităţi patriotice ca: devotament şi fidelitate nezdruncinată faţă de patria socialistă; slujirea cu abnegaţie a intereselor poporului, a cauzei socialismului; îndatorirea pentru fiecare cetăţean de a-şi pune întreaga energie şi capacitate de muncă în folosul societăţii, precum şi îndeplinirea cu simţ patriotic a tuturor obligaţiilor înscrise în Constituţie şi în legile ţării.

Cetăţenia română reprezintă forma de exprimare convingătoare şi durabilă a ceea ce poporul român şi-a declarat drept idealuri fundamentale şi de angajare spre împlinirea

---

[1] Geamănu Gr., *Op. cit.*, pag. 442 şi urm.

[2] Muraru I., *Drept constituţional*, Centrul de multiplicare al Universităţii Bucureşti, 1973, pag. 2.

deplină a acestor idealuri, prin preluarea valorilor generaţiilor trecute şi îmbogăţirea lor de către generaţiile de azi, pentru a fi predate drept testament generaţiilor de mîine.

Cetăţenii români, continuînd legătura statornicită din generaţii în generaţii pe pămîntul strămoşesc, tradiţiile de luptă ale poporului român pentru apărarea fiinţei sale naţionale, pentru neatîrnare, libertate şi progres social, participă prin întreaga lor activitate la dezvoltarea şi înflorirea patriei socialiste, la apărarea independenţei, suveranităţii şi integrităţii sale.

Cetăţeanul român este şi trebuie să fie omul care, înţelegînd mersul istoriei, face tot ce stă în puterile lui pentru a lăsa generaţiilor viitoare, prin zidiri materiale şi spirituale perene, dovada înţelegerii înaltului titlu de cetăţean al României socialiste. Aceasta înseamnă a fi cetăţean al Republicii Socialiste România, dar şi al timpului pe care îl trăim.

Legea cetăţeniei române stabileşte patru moduri prin care se dobîndeşte cetăţenia, şi anume:

1. Dobîndirea cetăţeniei române prin naştere.

Acesta este cel mai frecvent mod de dobîndire a cetăţeniei române şi se bazează pe legătura de sînge dintre copii şi părinţi.

Art. 5 din Legea nr. 24/1971 stabileşte că „...expresie a legăturii dintre părinţi şi copii, a continuităţii neîntrerupte pe pămîntul strămoşesc a generaţiilor care au luptat pentru împlinirea idealurilor de libertate socială şi naţională, cei născuţi din părinţi de cetăţenie română pe teritoriul Republicii Socialiste România sînt cetăţeni români".

„Este, de asemenea, cetăţean român — prevede art. 6 — acela care:

a) s-a născut pe teritoriul statului român, chiar dacă numai unul dintre părinţi este cetăţean român;

b) s-a născut în străinătate şi ambii părinţi sau numai unul dintre ei are cetăţenia română."

Actuala reglementare este superioară celor anterioare din mai multe puncte de vedere. În viziunea Legii nr. 24/1971, dobîndirea cetăţeniei prin naştere nu este doar consecinţa unei simple legături de sînge dintre părinţi şi copii, ci expresia unei continuităţi a generaţiilor, fundamentată pe comunita-

tea de idealuri. De asemenea, se consacră principiul egalității depline între sexe.

Superioritatea reglementării actuale față de cea din trecut se manifestă și prin aceea că, în ipoteza în care numai unul din părinți este cetățean român, copilul va dobîndi cetățenia română. Legea din 1924 și cea din 1939, avînd ca obiect dobîndirea și pierderea cetățeniei române, stabileau că, în cazul unor căsătorii în care unul din soți nu avea cetățenia română, copilul urma întotdeauna cetățenia tatălui. Numai în situația în care paternitatea nu era stabilită, iar mama avea cetățenia română, copilul dobîndea cetățenia mamei, chiar dacă se năștea pe teritoriul unui alt stat. Decretul nr. 33 din 1952 — superior reglementărilor anterioare — a conjugat, în ipoteza în care numai unul din părinți avea cetățenia română, principiul legăturii de sînge cu cel al locului de domiciliere a părinților. Astfel, dacă ambii sau unul din părinți locuiau la data nașterii copilului pe teritoriul țării noastre, copilul dobîndea cetățenia română. În caz că ambii părinți locuiau la data nașterii copilului în afara teritoriului țării noastre, cetățenia copilului era determinată de acordul intervenit între părinți.

Acest sistem era deficitar deoarece :

— deși unul dintre părinți avea cetățenia română, totuși, pentru simplul motiv că la data nașterii copilului părinții locuiau în străinătate — situație de cele mai multe ori vremelnică sau accidentală —, se făcea abstracție de legătura de sînge existentă între copil și unul din părinți ;

— determinîndu-se cetățenia copilului prin acordul intervenit între părinți, se ajungea practic la substituirea voinței statului, în stabilirea statutului juridic al persoanei, cu voința părinților acestuia ;

— după reîntoarcerea părinților în țară se ajungea la situații nedorite, de natură să prejudicieze statutul juridic al copilului, atunci cînd acesta — ca urmare a acordului intervenit între părinți — avea o altă cetățenie decît cea română.

Actuala reglementare din Legea nr. 24/1971, îmbinînd sistemul jus sanguinis cu cel al egalității între părinți, previne apariția unor situații de natura celor menționate mai sus. Mai mult, în sistemul reglementării noastre actuale, locul nașterii copilului, precum și cel de domiciliere a părinților nu au nici o relevanță din punctul de vedere al dobîndirii cetățeniei române de către copil, dacă ambii părinți sau chiar numai unul din ei are cetățenia română.

În scopul evitării situațiilor ce s-ar fi putut crea ca urmare a faptului că în Decretul nr. 33 din 1952, pentru situația cînd unul din părinți nu avea cetățenia română, iar părinții locuiau în străinătate la data nașterii copilului, cetățenia copilului se stabilea prin acordul intervenit între părinți, art. 27 al Legii nr. 24/1971 a precizat că, în cazurile în care acordul părinților nu a intervenit pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi — dată fixată la 30 de zile de la publicarea ei în Buletinul Oficial — copiii sînt cetățeni români.

2. **Dobîndirea cetățeniei române prin repatriere.**

Un al doilea mod de dobîndire a cetățeniei române prevăzut de lege îl constituie dobîndirea prin repatriere.

Alin. 1 al art. 7 din Legea nr. 24/1971 stabilește că persoana care a pierdut cetățenia română o redobîndește ca efect al repatrierii dacă, dorind să se integreze în societatea românească socialistă, a cerut și a obținut autorizație de repatriere. Avem de-a face în acest caz cu un fost cetățean român, deoarece dispozițiile legii au în vedere pe cel ce se repatriază și astfel redobîndește cetățenia română. Calea redobîndirii cetățeniei de către o astfel de persoană este mai lesnicioasă, avîndu-se în vedere posibilitatea păstrării legăturilor ce au existat între aceasta și statul român, sentimentele de patriotism, considerente pentru care modul de dobîndire a cetățeniei analizat urmează imediat în lege dobîndirii cetățeniei române prin naștere.

Legea nu vizează orice persoană ce a pierdut cetățenia română, ci doar persoanele care locuiesc în străinătate.

Redobîndirea cetățeniei române ca efect al repatrierii se poate produce dacă repatrierea a fost cerută și obținută prin emiterea unei autorizații în acest scop. Organul competent să emită autorizația de repatriere este președintele Republicii Socialiste România care, potrivit art. 75, pct. 8 al Constituției, acordă cetățenia, aprobă renunțarea la cetățenie și retrage cetățenia română.

Odată emisă autorizația de repatriere, cetățenia română se dobîndește din momentul depunerii jurămîntului, ca efect

al repatrierii, nemaifiind necesar să se emită un alt act în acest scop. Jurămîntul se depune la sediul consiliului popular județean (al municipiului București) pe raza căruia domiciliază cel ce obține cetățenia română și are următorul conținut :

„Eu... jur că voi fi devotat patriei socialiste, poporului român și conducerii de stat a Republicii Socialiste România. Jur că voi respecta cu sfințenie Constituția și legile țării și că voi îndeplini cu cinste toate îndatoririle de cetățean, punînd întreaga mea capacitate de muncă în slujba întăririi și apărării orînduirii sociale și de stat a Republicii Socialiste România". [1]

Întrucît repatrierea unei persoane și redobîndirea cetățeniei ridică o serie de probleme privind familia acesteia, Legea nr. 24/1971 în art. 7, alin. 2 reglementează situațiile posibile. Astfel, copilul minor al repatriatului dobîndește cetățenia română odată cu părintele repatriat dacă vine în țară și domiciliază cu acesta. Legea a mai prevăzut că soțul cetățean străin ori fără cetățenie al persoanei care se repatriază dobîndește cetățenia română dacă, odată cu cererea de repatriere a soțului său, a declarat că renunță la cetățenia străină și că dorește să dobîndească cetățenia română. Textul a avut în vedere prevederile Convenției O.N.U. din 1957 cu privire la cetățenia femeii căsătorite, potrivit cărora celebrarea sau desfacerea căsătoriei, precum și schimbarea cetățeniei soțului în timpul căsătoriei nu au ca efect schimbarea automată a cetățeniei soției și că pentru dobîndirea de către aceasta a cetățeniei soțului se vor prevedea reguli procedurale privilegiate. Totodată, reglementările la care ne referim vădesc încă o dată grija statului român pentru a asigura ocrotirea și unitatea familiei.

3. Dobîndirea cetățeniei române prin înfiere.

Un alt mod de dobîndire a cetățeniei române îl constituie înfierea. Potrivit art. 8 al Legii nr. 24/1971, poate dobîndi cetățenia română prin înfiere copilul cetățean străin ori fără cetățenie, dacă cel puțin unul dintre soții care-l înfiază este cetățean român, sau, atunci cînd înfierea se face de o singură persoană, dacă aceasta este cetățean român, cu condiția, în ambele cazuri, ca înfiatul să nu fi împlinit încă vîrsta de 18 ani.

[1] Legea nr. 24/1971 a cetățeniei române, art. 13.

Remarcăm că legea actuală vine să completeze o lacună existentă în legislația cu privire la cetățenie pînă în 1971, întrucît Decretul nr. 33/1952 nu stabilea posibilitatea obținerii cetățeniei prin înfiere.

Art. 9 al legii actuale a cetățeniei prevede că în cazul declarării nulității ori anulării înfierii, copilul ce nu a împlinit vîrsta de 18 ani este considerat că nu a fost niciodată cetățean român, dacă domiciliază în străinătate sau dacă părăsește țara pentru a domicilia în străinătate. Dacă înfierea a fost desfăcută, copilul care nu a împlinit vîrsta de 18 ani pierde cetățenia română la data cînd înfierea a fost desfăcută, dacă acesta domiciliază în străinătate ori părăsește țara pentru a domicilia în străinătate. În situația declarării nulității sau anulării înfierii, cît și în cazul desfacerii înfierii, dacă cel care a dobîndit cetățenia română rămîne mai departe în țară, el continuă să fie cetățean român.

În acest mod de dobîndire a cetățeniei române se cer a fi îndeplinite anumite condiții pentru perfectarea înfierii, și anume :

a) Condiții privitoare la persoanele susceptibile de a încheia o înfiere.

Înfiatul nu poate fi, în principiu, decît un minor. Art. 67 alin. 1 al Codului familiei îngăduie totuși înfierea unei persoane majore dacă, în timpul minoratului acesteia, a fost crescută și educată de cel care dorește s-o înfieze.

Înfierea unui copil nu se poate face de mai multe persoane, afară de cazul cînd înfietorii sînt căsătoriți.

Potrivit art. 68 din Codul familiei, nu pot înfia decît persoanele majore, deci acele persoane ce au împlinit vîrsta de 18 ani ori care sînt căsătorite, dacă îndeplinesc condițiile de a fi tutori. Codul familiei, la art. 117, exclude de la tutelă pe cei decăzuți din drepturile părintești, cei declarați incapabili de a fi tutori, persoanele cărora li s-a restrîns exercițiul unor drepturi politice sau civile în temeiul legii ori printr-o hotărîre judecătorească, pe cei cu purtări rele, persoanele care au fost îndepărtate dintr-o tutelă, precum și pe cei ce, avînd interese potrivnice minorului, nu ar putea îndeplini sarcina tutelei.

De asemenea, se cere — potrivit art. 72 din Codul familiei — ca înfietorul să fie în măsură să asigure înfiatului o dezvoltare fizică, morală şi intelectuală normală.

În privinţa raporturilor dintre înfietor şi înfiat, se cere o diferenţă de vîrstă de cel puţin 18 ani, putîndu-se însă acorda înfietorului o dispensă de vîrstă, dar nu pînă la limita în care s-ar ajunge ca înfietorul să aibă aceeaşi vîrstă cu înfiatul. Mai trebuie menţionat că înfierea între soţi este oprită, calitatea de soţi fiind, evident, incompatibilă cu raporturile dintre părinţi şi copil create prin înfiere.

b) **Condiţii privind actul juridic al înfierii.**

În ceea ce priveşte condiţiile de fond ale înfierii, trebuie reţinute: consimţămîntul înfiatului, dacă a împlinit vîrsta de 10 ani, precum şi al părinţilor, dacă înfiatul este minor; înfietorul să-şi dea consimţămîntul, iar dacă acesta este căsătorit, şi consimţămîntul soţului (soţiei). La aceste condiţii se mai adaugă şi cerinţa ca înfierea să se facă numai în interesul celui înfiat.

Condiţiile de formă privind actul înfierii sînt: autenticitatea consimţămintelor de înfiere, respectarea procedurii de încuviinţare a înfierii, precum şi înregistrarea înfierii.

Referitor la dobîndirea cetăţeniei române prin înfiere se impune a se preciza că nu poate avea calitatea de înfiat decît copilul cetăţean străin sau fără cetăţenie, iar calitatea de înfietori o pot avea numai persoanele care sînt cetăţeni români. În materia cetăţeniei, înfierea nu are nici un efect dacă cel înfiat a împlinit deja vîrsta de 18 ani. Cînd înfierea este făcută de ambii soţi, iar numai unul are cetăţenia română, înfiatul dobîndeşte cetăţenia română.

Înfierea unui străin produce efecte în ceea ce priveşte obţinerea cetăţeniei române de către acesta din momentul încuviinţării înfierii de către preşedintele Republicii Socialiste România.

4. Dobîndirea (acordarea) cetăţeniei române la cerere.

Un ultim mod de dobîndire a cetăţeniei române, reglementat de Legea nr. 24/1971, îl constituie acordarea cetăţeniei la cerere. Cetăţenia română se acordă de preşedintele Republicii.

Persoana care solicită acordarea cetăţeniei române trebuie să depună jurămîntul şi să îndeplinească următoarele condiţii:

a) *S-a născut şi domiciliază la data cererii pe teritoriul României* ori, deşi nu s-a născut pe acest teritoriu, domiciliază pe teritoriul statului român de cel puţin 5 ani sau de cel puţin 3 ani în cazul în care este căsătorită cu un cetăţean român. Pentru motive temeinice, aceste termene pot fi reduse.

Constatăm că Legea nr. 24/1971 în art. 10, lit. a distinge între persoanele care s-au născut pe teritoriul României şi celelalte. În primul caz legea nu mai pune condiţia de a fi domiciliat un anumit timp pe teritoriul României, apreciind că legăturile acestei persoane cu societatea românească sînt mult mai strînse decît în situaţia unei persoane născute în străinătate.

b) *Dovedeşte prin comportarea şi atitudinea sa fidelitate faţă de statul şi poporul român*, că s-a integrat în viaţa economică şi socială a ţării, este gata să-şi aducă contribuţia la apărarea independenţei şi suveranităţii Republicii Socialiste România şi este demnă a deveni cetăţean român, asumîndu-şi toate obligaţiile ce decurg din această calitate.

c) *A împlinit vîrsta de 18 ani.*

d) *Depune o muncă utilă pentru societate* ori, dacă este în imposibilitate de a munci, are mijloace de existenţă asigurate.

e) *Renunţă*, printr-o declaraţie în formă autentică, la cetăţenia străină, precum şi — chiar dacă nu are nici o cetăţenie — la orice angajament, obligaţie de fidelitate sau la vreun alt legămînt faţă de un stat străin; totodată, în declaraţie va arăta că a luat cunoştinţă de conţinutul jurămîntului, angajîndu-se să-l depună, potrivit legii, dacă i se va acorda cetăţenia română.

În cazul acordării cetăţeniei române la cerere, legea reglementează următoarele două situaţii: se poate acorda cetăţenia română persoanei ce a avut această cetăţenie şi care cere redobîndirea ei, cu păstrarea domiciliului în străinătate; se poate acorda cetăţenia română persoanei ce nu a avut niciodată această cetăţenie, dar o solicită.[1]

[1] De menţionat că R.S.R. are încheiate convenţii pentru reglementarea dublei cetăţenii cu R.P.B., U.R.S.S., R.D.G. şi R.P.U.

În primul caz, poate dobîndi cetățenia română continuînd să domicilieze în străinătate numai persoana care a mai avut această cetățenie, dar a pierdut-o într-un mod sau altul. De remarcat că această persoană nu este supusă obligației de a depune jurămîntul de credință și loialitate față de Republica Socialistă România decît în situația cînd vine să domicilieze în țară. Redobîndirea cetățeniei române operează de la data emiterii decretului prin care a fost acordată.

Pentru persoanele care cer acordarea cetățeniei române și nu au mai avut această calitate, legea impune domicilierea în țară și obligația depunerii jurămîntului. Data la care aceste persoane devin cetățeni români este aceea în care s-a depus jurămîntul de loialitate și credință.

Legea cetățeniei române reglementează și situația copiilor minori ai persoanei ce solicită acordarea cetățeniei române, în care sens, la art. 16, se arată : „Copilul care nu a împlinit vîrsta de 18 ani, născut din părinți cetățeni străini sau fără cetățenie, dobîndește cetățenia română, dacă domiciliază în Republica Socialistă România împreună cu cel puțin unul dintre părinți, iar acesta dobîndește cetățenia română.

Copilul dobîndește cetățenia română, în condițiile alineatului precedent, pe aceeași dată cu părintele său“.

Cererile de dobîndire a cetățeniei române se depun, împreună cu celelalte acte necesare pentru dovedirea îndeplinirii condițiilor cu excepția celei de la lit. b a art. 10 din Legea nr. 24/1971, la inspectoratele județene ori al municipiului București ale Ministerului de Interne, iar în străinătate la misiunile diplomatice sau la oficiile consulare ale Republicii Socialiste România. Documentele pregătitoare pentru acordarea cetățeniei sînt întocmite de Ministerul de Interne. Pe baza lucrărilor pregătitoare întocmite, președintele Republicii Socialiste România acordă cetățenia română. Data dobîndirii cetățeniei este aceea la care s-a depus jurămîntul de credință și loialitate.

Textul jurămîntului este cel prevăzut de art. 13 din Legea nr. 24/1971.

În încheierea enumerării modurilor de dobîndire a cetățeniei, menționăm că dovada cetățeniei române se face prin buletinul de identitate. Pînă la vîrsta de 14 ani, cetățenia copilului se dovedește cu certificatul său de naștere, însoțit de buletinul de identitate al oricăruia dintre părinți sau, în cazul în care copilul este înscris în buletinul de identitate al unuia dintre părinți, numai cu acest buletin. De asemenea, pentru

copiii pînă la 14 ani dovada cetățeniei se mai poate face cu certificatul eliberat de organul de evidență a populației.

În străinătate, dovada cetățeniei române se face prin actul valabil de trecere a frontierei de către persoana respectivă, iar la nevoie prin înscrisuri eliberate de misiunile diplomatice sau oficiile consulare ale Republicii Socialiste România.

C. Analiza unor moduri de dobîndire a cetățeniei în alte sisteme de drept

1. Dobîndirea cetățeniei engleze.

Înainte de 1 ianuarie 1949 — dată la care a intrat în vigoare legea din 1948 — British Nationality Act —, orice persoană ce avea o anumită legătură cu monarhia britanică (de exemplu, era născută în Regatul Unit, în dominioane sau colonii) era cetățean britanic. De asemenea, existau diverse categorii de persoane care se bucurau de protecție (diplomatică și consulară) britanică. O asemenea definire și clasificare făcea dificilă diferențierea persoanelor ca cetățeni ai dominionului respectiv (de exemplu Canada, Australia, Noua Zeelandă) și ca supuși ai monarhiei britanice.

În scopul evitării acestei confuzii, legea din 1948 a creat o cetățenie a Regatului Unit și coloniilor, cu menținerea, în continuare, a naționalității britanice. Au apărut însă noi dificultăți generate de faptul că noua lege acordă această cetățenie nu numai persoanelor din Regatul Unit și colonii, dar și unor persoane care, din diverse motive, nu pot obține cetățenia unei țări membre a Commonwealth-ului.[1]

---

[1] The Commonwealth of Nations (Comunitatea de Națiuni) reprezintă o formă de asociere și de conlucrare economică, politică, culturală între Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și o serie de țări din Africa și Asia care și-au cucerit independența de sub dominația colonială engleză. Commonwealth-ul a luat ființă în 1917 și grupa Marea Britanie, Canada, Australia, Noua Zeelandă și Terra Nova (pe atunci dominion). În 1947, Commonwealth-ul s-a reorganizat, cei mai recenți membri (după conferința de la Lusaka, 1979) fiind : Belize, St. Vincent și Grenadine, Vanuatu, Zimbabwe.

Membri independenți : Australia, Bahamas, Bangladesh, Barbados, Belize, Botswana, Canada, Cipru, Dominica, Fidji, Gambia, Ghana, Grenada, Guyana, India, Jamaica, Kenya, Kiribati, Lesotho, Malawi, Ma-

Unele state foste colonii (India, Pakistan, Birmania etc.) și-au dobîndit independența și au adoptat legi interne ale cetățeniei. Cu toate acestea, anumite persoane au rămas cu situația cetățeniei nesoluționată, întrucît ele dețineau calitatea de supuși britanici (British subjects) fără a avea cetățenia respectivă.

Totodată, legea din 1948 prevedea că cetățenii Regatului Unit și coloniilor sau ai unei țări a Commonwealth-ului vor fi considerați în Marea Britanie ca British subjects, fiind exceptați de la îndeplinirea condițiilor cerute străinilor pentru a se stabili în această țară, ceea ce a creat dificultăți controlului imigrărilor.

Modificările ulterioare aduse legii din 1948 nu au reușit să clarifice situația sus-menționată, astfel încît Marea Britanie întîmpină mari dificultăți economice, politice și sociale, decurgînd din insuficiențele legii cetățeniei.

Cîteva date statistice sînt elocvente în acest sens. În timp ce populația Marii Britanii este de 56 milioane locuitori, calitatea de British subjects o dețin 950 milioane persoane (n.n. din țările aparținînd Commonwealth-ului). Sînt 3.300.000 de cetățeni britanici, din care 2.600.000 în Hong-Kong, fără drept de acces în Marea Britanie, ci doar într-o țară din Commonwealth, iar circa 190.000 în India, Malayezia și Africa fără nici acest din urmă drept. Se estimează la 3 milioane — din care 1 milion în Marea Britanie — numărul cetățenilor britanici cu o dublă cetățenie și care sînt exceptați de la controlul imigrării. A crescut numărul imigrărilor din Antile, India și Pakistan, astfel încît numărul acestor per-

ltermeyezia, Malta, Marea Britanie, Mauritius, Nauru, Nigeria, Noua Ze-
elandă, Papua-Noua Guinee, Samoa, Seychelles, Sierra Leone, Singa-
pore, Solomon, Sri Lanka, St. Lucia, St. Vincent și Grenadine, Swa-
ziland, Tanzania, Tonga, Trinidad-Tobago, Tuvalu, Uganda, Vanuatu,
Zambia, Zimbabwe.

Commonwealth-ul cuprinde 25 de republici și 15 monarhii (care
recunosc drept suveran pe regina Elisabeta a II-a) și 4 monarhii na-
ționale (Tonga, Malayezia, Lesotho și Swaziland).

Consultările între statele membre au loc în întîlnirile dintre pri-
mii miniștri (reuniuni la nivel înalt, la doi ani), miniștrii de finanțe și
prin intermediul Secretariatului înființat în 1949. În ultimii ani, con-
tradicțiile dintre Marea Britanie și țările membre al Commonwealth-
ului s-au accentuat, pe de o parte, ca urmare a influenței și concurenței
economice exercitate de unele țări occidentale industrializate (S.U.A.,
Japonia, Franța, R.F.G.) și, pe de altă parte, ca rezultat al aderării
Marii Britanii, la 1 ianuarie 1973, la Piața Comună (Comunitatea Eco-
nomică Europeană).

soane depășește 1.750.000, ceea ce reprezintă 3,2% din populația țării.[1]

Legea britanică în vigoare recunoaște următoarele moduri de obținere a cetățeniei :

a) **Prin naștere.**

Cetățenia britanică se acordă în prezent tuturor celor născuți în Regatul Unit sau colonii, indiferent de cetățenia părinților.

Spre deosebire, statele europene occidentale acordă cetățenia celor născuți în acele țări numai dacă părinții, ori cel puțin unul dintre aceștia, au cetățenia statului respectiv.

Desigur, de la această regulă fac excepție copiii al căror tată este diplomat străin acreditat în Marea Britanie. Apreciem că exceptarea numai a acestei categorii de copii este insuficientă, excepția trebuind să privească — după părerea noastră — și copiii cetățenilor străini aflați în misiune permanentă în Regatul Unit (funcționarii de la oficiile diplomatice și consulare, funcționarii străini de la firme sau reprezentanțe străine ori de la societăți mixte), precum și alte categorii de străini aflați temporar în Regatul Unit ca specialiști, studenți, doctoranzi, delegați sau chiar turiști.

b) **Prin înfiere.**

În conformitate cu legea înfierii din 1948, modificată în 1964, copilul înfiat în Regatul Unit devine cetățean al Regatului Unit și al coloniilor dacă părinții — ori cel puțin tatăl — au această cetățenie.

c) **Prin descendență.**

Potrivit legislației actuale, cetățenia prin descendență se acordă persoanelor născute în străinătate care au anumite legături cu Regatul Unit prin părinți, mai precis prin tată.

Pe baza legislației britanice actuale, numai prima generație obține fără condiții cetățenia tatălui, pentru celelalte generații punîndu-se unele condiții, care privesc, în general, persoanele aflate în misiune guvernamentală sau nașterile

[1] Rousseau Ch., *Reforma cetățeniei britanice. Publicarea unei Cărți verzi la 27 aprilie 1977.* În „Revue Générale de Droit International Public", nr 4/1977, pag. 1166—1168.

înregistrate într-o anumită perioadă de oficiile consulare britanice. Evident, asemenea condiţii au dus la numeroase discriminări, ceea ce impune găsirea unei reglementări unitare.

d) Prin acte de voinţă.

Obţinerea cetăţeniei prin acte de voinţă este, în prezent, complicată şi supusă, între altele, unor criterii subiective, cum ar fi: buna comportare, dorinţa de a locui în Marea Britanie, cunoaşterea limbii engleze ş.a.

Astfel, femeia căsătorită cu un cetăţean al Regatului Unit şi al coloniilor poate obţine, la cerere, cetăţenia acestuia. Această regulă nu se aplică însă şi bărbaţilor căsătoriţi cu femei cetăţene ale Regatului Unit, care urmează să obţină cetăţenia britanică prin înregistrare (pentru cei din Commonwealth) ori prin naturalizare.

În legătură cu cea de-a doua modalitate de obţinere a cetăţeniei prin acte de voinţă — naturalizare —, în prezent solicitanţii trebuie să îndeplinească următoarele condiţii: să locuiască în Regatul Unit de cel puţin 5 ani; să facă dovada că au o comportare corespunzătoare; să cunoască suficient limba engleză şi, după naturalizare, să trăiască în Regatul Unit sau să întreţină relaţii strînse cu această ţară. Pentru persoanele din Commonwealth, cetăţenia Regatului Unit şi coloniilor se obţine prin procedura înregistrării, îndeplinindu-se singura condiţie din cele impuse la naturalizare, să locuiască minimum 5 ani în această ţară. Competenţa acordării cetăţeniei britanice, pentru ambele cazuri, revine Ministerului de Interne, a cărui hotărîre este inatacabilă.

Trebuie precizat că în prezent nu există cale de atacare a hotărîrii de refuzare a naturalizării ori înregistrării ca cetăţean al Regatului Unit. Refuzul, deşi nu are efecte grave imediate, în sensul că solicitantului i se permite să locuiască în continuare în Regatul Unit, să posede bunuri, să-şi exercite profesia, poate avea totuşi influenţe în special asupra viitorului solicitantului. Astfel, cel căruia i s-a refuzat naturalizarea sau înregistrarea nu poate ocupa anumite posturi în aparatul de stat şi, în general, nu se va bucura de libertăţile şi drepturile recunoscute naţionalilor.

De aceea, se apreciază necesară introducerea unui sistem de apel ori recurs la hotărîrea de refuzare a naturalizării sau înregistrării, cu excepţia cazurilor cînd refuzul priveşte

motive ce ţin de securitatea naţională ori ordinea publică şi atunci hotărîrile Ministerului de Interne vor fi, în continuare, inatacabile.

e) Prin încorporarea de teritorii.

În art. 11 din British Nationality Act din 1948, se prevede că cetăţenia Regatului Unit şi coloniilor poate fi dobîndită ca urmare a încorporării de teritorii. În acest caz, cetăţenia se consideră dobîndită de la data menţionată în actul legislativ emis în acest scop de către autorităţile britanice.

Se înţelege că o asemenea prevedere nu mai corespunde spiritului actual al vieţii internaţionale, precum şi principiilor dreptului internaţional.

În încheiere, subliniem că legislaţia actuală menţine dubla cetăţenie, deşi opţiunile în viitor se îndreaptă spre evitarea sau chiar interzicerea ei.

2. Caracteristici generale ale modurilor de dobîndire a cetăţeniei în legislaţiile altor state occidentale.

Analiza modurilor de dobîndire a cetăţeniei în legislaţiile ţărilor occidentale duce la concluzia că cetăţenia se poate obţine pe următoarele căi:

a) Dobîndirea cetăţeniei prin naştere.

Legea belgiană acordă dreptul la cetăţenie prin naştere descendenţilor cetăţenilor belgieni, copiilor născuţi pe teritoriul belgian din părinţi necunoscuţi, copiilor adoptivi şi celor naturali, dacă sînt născuţi din mamă belgiană.

Legea franceză conferă dreptul de cetăţenie descendenţilor, legitimi şi naturali, născuţi din părinţi francezi, copiilor născuţi pe teritoriul francez din părinţi necunoscuţi, fiilor de apatrizi şi de străini, cărora nu li s-a atribuit cetăţenia unuia dintre părinţi, cu condiţia ca cei în cauză să se fi născut pe teritoriul Franţei.

Legislaţiile daneză şi suedeză recunosc dreptul la cetăţenie pentru: fiii legitimi cu tată cetăţean danez sau suedez; copiilor legitimi a căror mamă este daneză ori suedeză, iar tatăl apatrid sau străin, dacă aceştia nu urmează

cetățenia tatălui; nelegitimilor născuți de o cetățeană a statelor menționate; copiilor găsiți pe teritoriile statelor respective; copiilor rezultați în afara unei căsătorii avînd tată cetățean al acestor țări și mamă străină, după căsătoria părinților, dar înainte de a fi împlinit 18 ani și de a se fi căsătorit.

Legislația din Republica Federală Germania cuprinde prevederi similare cu cea daneză și suedeză.

În Olanda au dreptul la cetățenie copiii legitimi sau recunoscuți de tată cetățean olandez (pentru copiii legitimi legea prevede că aceștia primesc cetățenia chiar dacă tatăl lor a decedat, cu condiția ca decesul să se fi produs nu mai tîrziu de trei sute de zile, înainte de nașterea celui interesat); copiii nelegitimi născuți de cetățeană olandeză; copiii născuți pe teritoriul olandez din părinți necunoscuți; fiii unor rezidenți străini născuți în Olanda, dacă mama acestora s-a născut și ea din părinți rezidenți ai Regatului Olandez.

b) **Dobîndirea cetățeniei prin privilegii acordate de lege.**

Căile de dobîndire a cetățeniei prin intermediul privilegiilor acordate de lege sînt diferite, dar în cele mai multe cazuri se iau în considerație următoarele ipoteze:

— dacă persoanele ce solicită cetățenia au la un moment dat legături cu țara care o acordă;

— dacă persoanele în cauză au anumite legături de familie cu cetățeni ai țării ce acordă cetățenia respectivă.

Pe țări, această situație se prezintă astfel:

În Belgia cetățenia se acordă la cerere, cu îndeplinirea anumitor condiții de către persoanele născute sau care trăiesc în această țară, dacă nu au încă vîrsta de 21 de ani.

În Suedia și Danemarca există prevederi similare pentru cei ce au reședința, o anumită perioadă, în țările respective și fac cerere în acest scop la vîrsta de 21—23 de ani. Aceștia trebuie să îndeplinească unele condiții generale întîlnite și în legislațiile altor țări analizate, printre care în Danemarca aceea de a se fi născut pe teritoriul țării respective.

În Franța nașterea și reședința avută o anumită perioadă în această țară, precum și satisfacerea serviciului militar în armata franceză sînt condiții ce dau dreptul la dobîndirea cetățeniei franceze.

Pe de altă parte, se consideră că persoanele străine, care au legături de familie în țările respective, trebuie să se afle în diferite raporturi, conform legislației fiecărei țări, cu cetățeni ai statelor în cauză pentru obținerea cetățeniei prin privilegiul acordat de lege.

Legea daneză, de exemplu, prevede că cetățenia dobîndită de un bărbat sau femeie se transmite și copiilor acestora în vîrstă de pînă la 18 ani, dacă ultimii sînt necăsătoriți. În anumite condiții, aceleași drepturi le au și fiii naturali ai naturalizaților.

Legislația suedeză conține prevederi similare cu cea daneză, cu mențiunea că nu face distincție între copiii legitimi și naturali.

În Belgia, de asemenea, cetățenia se transmite și fiilor minori, dacă părintele naturalizat exercită autoritatea de drept a părinților asupra copiilor. Beneficiază de cetățenie și copiii unor naturalizați, chiar dacă aceștia s-au născut în străinătate.

Legea vest-germană stipulează că un copil nelegitim al unui cetățean poate fi naturalizat, dacă domiciliază de cel puțin 5 ani pe teritoriul Germaniei Federale.

Adopțiunea dă dreptul celui înfiat la cetățenie în Belgia, Olanda și Franța. Legea franceză stipulează în această materie că adopțiunea poate fi de două feluri: specială (plenară) și simplă, precizînd că persoanele din ultima categorie trebuie să solicite cetățenia înainte de a ajunge la majorat și să aibă reședința în Franța.

Căsătoria constituie motiv pentru dobîndirea cetățeniei în Franța, Olanda și Belgia.

În Franța, străinul ori apatridul care încheie o căsătorie cu un cetățean francez poate dobîndi cetățenia franceză la cerere, dacă interesele de stat nu dictează contrariul sau dacă între timp căsătoria nu a fost desfăcută.

În Olanda, o cetățeană străină ce se căsătorește cu un olandez primește cetățenia soțului pe baza declarației specifice, făcută cu ocazia oficierii căsătoriei respective.

În Belgia, străina care se căsătorește cu un cetățean belgian primește automat cetățenia respectivă, dacă nu face o declarație contrară în următoarele șase luni după încheierea căsătoriei. După eventualul divorț, străina poate renunța la

cetățenia belgiană. De asemenea, legea belgiană mai face mențiunea că nu se acordă cetățenia belgiană unui străin, dacă legea țării de origine ori a statului ce i-a acordat ultima dată naturalizarea îi permite păstrarea cetățeniei respective, în scopul de a se evita în acest mod dubla cetățenie.

c) **Dobîndirea cetățeniei prin naturalizare.**

Legea daneză prevede că, în baza Constituției, străinii pot fi naturalizați în Danemarca, iar acest drept se extinde și asupra descendenților.

Legea suedeză atestă că se poate acorda cetățenia acestui stat străinilor care domiciliază de cel puțin 7 ani pe teritoriul Suediei. La acordarea naturalizării persoana în cauză trebuie să facă dovada că țara de origine (n.n. prin autoritățile competente) nu se opune hotărîrii sale.

Legea vest-germană consimte la naturalizarea străinilor ce și-au fixat domiciliul în Germania Federală, sînt rude cu un cetățean vest-german, renunță la cetățenia avută sau o pierd în mod automat, au avut anterior cetățenia germană ori sînt descendenți ai ultimilor.

Legea franceză prevede ca solicitanții cetățeniei franceze să domicilieze de cel puțin 5 ani în Franța. Această perioadă poate fi redusă la 2 ani sau chiar neglijată. Pentru reducerea termenului de reședință cel în cauză trebuie să se bucure de o bună conduită, să nu fi avut antecedente penale ori să fi adus anumite servicii Franței.

Legea belgiană subordonează acordarea dreptului de naturalizare unor condiții precise. Există două feluri de naturalizări: „naturalizare mare“ și „naturalizare simplă“. Acest ultim tip de naturalizare nu conferă drepturi politice persoanei în cauză pentru obținerea cărora Constituția cere „naturalizarea mare“.

Legea olandeză conține o mențiune în sensul că naturalizarea poate fi obținută de către ex-cetățenii care au reședința sau domiciliul în cadrul Regatului și sînt născuți pe teritoriul statului din părinți de cetățenie olandeză.

3. **Dobîndirea cetățeniei americane.**

Dacă în modurile de dobîndire a cetățeniei americane întîlnim elemente comune legislației țărilor occidentale, printr-o îmbinare specifică a sistemului jus soli cu jus sanguini, în ceea ce privește însă naturalizarea legislația americană are note distincte, pe care le prezentăm în continuare.

Se cunoaște că imigrările au constituit întotdeauna pentru S.U.A. o modalitate de sporire a populației și a „importului de inteligență“, fapt ce a impus adoptarea unor reglementări legale detaliate în acest domeniu. În ultima perioadă, autoritățile întîmpină unele dificultăți în materie, estimîndu-se la 8 milioane de persoane numărul celor care trăiesc ilegal în S.U.A. Autoritățile au întreprins măsuri administrative pentru oprirea imigrărilor clandestine, iar la 20 octombrie 1974 Congresul a adoptat noua lege privind dreptul la naturalizare.[1]

Menționăm că persoanele născute în afara granițelor S.U.A. pot dobîndi cetățenia americană numai pe calea naturalizării.

Dreptul la naturalizare, conform legislației în vigoare, îl are orice persoană fizică, indiferent de rasă, sex ori stare civilă, dacă îndeplinește următoarele condiții:

— împlinirea vîrstei de 18 ani (pentru cei care nu îndeplinesc această cerință, cererea de naturalizare este completată de părinți sau tutorele legal care își asumă, totodată, anumite obligații prevăzute de lege);

— obținerea prealabilă a unei aprobări legale de rezident permanent;

— păstrarea statutului de rezident permanent pe o perioadă de minimum 5 ani, din care jumătate să fi trăit pe teritoriul american;

— cunoașterea perfectă a limbii engleze, atestată prin examinare riguroasă și probarea unor cunoștințe de bază despre istoria, geografia, economia, constituția, forma de guvernămînt, viața politică și socială a Statelor Unite ale Americii;

— atestarea unei comportări morale corespunzătoare în perioada în care a beneficiat de statutul de rezident permanent.

Solicitarea actului de naturalizare se poate face numai după ce Serviciul de imigrare și naturalizare confirmă că la

[1] Rousseau Ch., *Măsuri pentru combaterea imigrării clandestine în Statele Unite*. În „Revue Générale de Droit International Public“, nr. 1/1977, pag. 268.

obținerea statutului de rezident permanent nu au fost eludate prevederile legale.

De la această procedură fac excepție :

— străinii care s-au stabilit în S.U.A. înainte de 1906 și au trăit permanent pe teritoriul țării, chiar dacă au intrat ilegal ;

— cetățenii de altă naționalitate ce au servit în forțele armate americane ;

— imigranții care au intrat inițial pe teritoriul american cu vize de ședere temporară (vizitatori, studenți, profesori, marinari ai navelor străine etc.).

a) **Etapele procedurale pentru obținerea cetățeniei americane.**

— Obținerea actului de înregistrare ca imigrant (Green-Card), necesar la acordarea statutului de rezident permanent. Acest act se eliberează în punctele de intrare pe teritoriul american : aeroporturi, puncte de frontieră, gări centrale, porturi, unde funcționează birouri ale Serviciului de imigrare și naturalizare.

Anual, în prima decadă a lunii ianuarie, străinii cu statut de rezident permanent trebuie să notifice Serviciului de imigrare și naturalizare adresa exactă, în caz contrar fiind pasibili de o amendă de 200 de dolari, închisoare pe timp de 30 de zile sau deportare.

— După expirarea statutului de rezident permanent și îndeplinirea celorlalte condiții impuse, solicitantul se prezintă la Serviciul de imigrare și naturalizare pentru completarea chestionarelor și cererii de naturalizare, depunerea actelor de identitate și luarea amprentelor digitale.

— Prezentarea, la 15 zile după depunerea cererii de naturalizare, pentru „audieri preliminare" și testarea cu privire la cunoștințele profesionale și de limbă. În această fază solicitantul trebuie să fie asistat de doi martori, cetățeni americani, ce îl cunosc din toată perioada cît a avut statut de rezident permanent și care să susțină cererea de naturalizare, probînd sub jurămînt calitățile morale și atașamentul acestuia față de Constituția americană.

Concomitent, cadre specializate ale Serviciului de imigrare și naturalizare culeg informații cu privire la solicitant de la locurile de muncă, adresele și anturajul frecventat de acesta.

— Obținerea recomandării de naturalizare din partea Serviciului de imigrare și naturalizare.

— Participarea la „audierile finale" în fața unei instanțe judecătorești specializate, ce eliberează „atestarea de definitivare a acordării cetățeniei americane". Cu această ocazie are loc depunerea jurămîntului de credință față de Statele Unite și eliberarea Certificatului de naturalizare.

Fac excepție de la prevederile acestei reglementări persoanele care, nefiind cetățeni americani, au avut statut de angajat permanent al Forțelor Armate ale S.U.A. în perioada primului ori celui de-al doilea război mondial, în timpul războaielor din Coreea, Vietnam sau în orice alte conflicte în care au fost implicate Statele Unite ale Americii și care au terminat serviciul „în condiții onorabile". Aceste persoane pot fi naturalizate dacă în timpul recrutării se aflau în S.U.A., zona Canalului Panama, Samoa ori Insula Porcilor, indiferent dacă au avut sau nu rezidență permanentă.

Cererea de naturalizare poate fi completată, după preferință, la orice instanță de pe teritoriul american, însoțită de un certificat autentic emis de către comandantul la care a servit. Cel ce depune cererea poate fi naturalizat imediat, dacă înainte de completarea acesteia a fost examinat, atît el, cît și martorii săi, de către reprezentanții Serviciului de imigrare și naturalizare.

Cetățenia astfel acordată poate fi revocată oricînd ulterior naturalizării, dacă cetățeanul părăsește Forțele Armate ale S.U.A. în condiții neonorabile, dovedite printr-un certificat emis de departamentul executiv unde a servit.

b) **Nu pot beneficia de cetățenie americană prin naturalizare :**

— persoanele care cu 10 ani înaintea prezentării cererii de naturalizare ori în timpul statutului de rezident permanent, pînă la depunerea jurămîntului de credință, au fost membre ale unui partid comunist din S.U.A. sau din alte state ;

— cei pasibili a fi extrădați ulterior datorită unor crime comise pînă la venirea lor pe teritoriul american ;

— dezertorii din armata americană (în cazul în care au servit în unități militare cu baze în alte state) ;

— străinii care, aflați în S.U.A., s-au sustras de la serviciul militar activ, invocînd faptul că nu sînt cetățeni americani.

Capitolul III

REGIMUL JURIDIC AL CETĂȚENILOR ROMÂNI CU DOMICILIUL ÎN STRĂINĂTATE

A. Condiția juridică și modul de dobîndire a calității de cetățean român cu domiciliul în străinătate

Potrivit Legii cetățeniei române, stabilirea drepturilor și îndatoririlor cetățenilor români, a modurilor de dobîndire și de pierdere a cetățeniei române constituie un atribut exclusiv al statului român. Ca atare, toți cetățenii români — inclusiv cei cu domiciliul în străinătate — au aceleași drepturi și îndatoriri cuprinse în Constituția Republicii Socialiste România. În același timp, se impune a se sublinia că toți cetățenii români — indiferent unde au domiciliul — sînt ocrotiți deopotrivă, fără nici o îngrădire sau deosebire pe temeiul naționalității, rasei, sexului, religiei ori al modului de dobîndire a cetățeniei române.

Ocrotirea cetățenilor români cu domiciliul în străinătate se realizează prin misiunile diplomatice sau oficiile consulare ale R. S. România din țările în care cei în cauză locuiesc ori în cele mai apropiate dacă pe teritoriul respectiv nu avem asemenea reprezentanțe.

În toate situațiile în care cetățenii români cu domiciliul în străinătate se află pe teritoriul R. S. România, ei se supun obligațiilor și răspunderilor ce le revin din legislația noastră. Orice încălcare a normelor legale de către aceste persoane trebuie să atragă măsurile ce se impun.

Așa cum prevede art. 8 lit. c din Decretul nr. 156/1970 [1] privind regimul pașapoartelor, rezolvarea cererilor cetățenilor români pentru stabilirea domiciliului în străinătate este dată în competența Comisiei pentru probleme de pașapoarte și vize de pe lîngă Consiliul de Miniștri. Același act normativ (art. 23 alin. 2) stipulează că pașaportul pentru cetățenii români domiciliați în străinătate se emite pentru o perioadă de 1—2 ani ; el va putea fi prelungit, succesiv, pentru o nouă perioadă de 1—2 ani, fără a depăși 10 ani de la data emiterii.

Pentru a putea fi ocrotiți de legea română, cetățenii români cu domiciliul în străinătate au obligația să se înregistreze la misiunea diplomatică sau oficiul consular al R. S. România din țara în care își stabilesc domiciliul și să solicite anual vizarea pașapoartelor.

Unii cetățeni români au ajuns să domicilieze în străinătate datorită unor anumite situații, după cum urmează :

— *Căsătoria cu un străin, prin alegerea domiciliului la soțul (soția) din străinătate.* Cetățeanul român se poate căsători cu un străin numai cu aprobarea președintelui Republicii Socialiste România. Asemenea cereri sînt în prealabil analizate și, de la caz la caz, avizate favorabil de Comisia pentru problemele de pașapoarte și vize de pe lîngă Consiliul de Miniștri. În cerere, cetățeanul român în cauză va preciza unde își alege domiciliul.

— *În perioada dinaintea primului război mondial și între cele două războaie mondiale unii cetățeni români au plecat din țară, din motive de ordin economic sau politic, stabilindu-se în străinătate.* O parte dintre aceștia nu au renunțat la cetățenia română și, ca atare, au primit pașaoarte pentru cetățeni români cu domiciliul în străinătate.

— *Anumiți cetățeni români au plecat legal în străinătate, iar după expirarea vizei nu au revenit în țară.* Unii dintre ei solicită eliberarea de pașaport ca cetățean român cu domiciliul în străinătate.

[1] Publicat în B. Of. nr. 32 din 12 aprilie 1970. Modificat prin Decretul nr. 310/1971, publicat în B. Of. nr. 110 din 25 septembrie 1971, și Decretul nr. 636/1973, publicat în B. Of. nr 187 din 29 noiembrie 1973. În *Culegere de acte normative în materie de pașapoarte, vize, străini, cetățenie, controlul trecerii frontierei și taxe*, editată pe plan intern în 1974, pag. 11.

În soluţionarea unor asemenea cazuri se au în vedere prevederile Codului penal care incriminează ca infracţiune refuzul de înapoiere în ţară, astfel :

a) fapta cetăţeanului român care, avînd o însărcinare de serviciu sau de interes obştesc în străinătate, nu se întoarce în ţară la terminarea misiunii ;

b) fapta cetăţeanului român care are acces la informaţii, date sau documente strict secrete de importanţă deosebită şi, plecînd în străinătate, nu se întoarce la expirarea termenului pentru care i-a fost acordată viza.

Pentru persoanele condamnate statul român poate cere extrădarea în vederea executării pedepsei, aplicată în conformitate cu prevederile Legii nr. 4/1971 [1] privind extrădarea [2]. Cei condamnaţi vor fi urmăriţi de organele competente pentru executarea pedepsei pînă la împlinirea termenului de prescripţie. Măsura poate înceta dacă persoana a beneficiat de graţiere pentru motivul că ulterior a dovedit loialitate faţă de ţara noastră.

— *Solicitarea plecării în străinătate cu dorinţa de a se stabili la rude ori din alte motive, cu cererea de păstrare a cetăţeniei române.*

B. Circulaţia (şederea) cetăţenilor români cu domiciliul în străinătate pe teritoriul R. S. România

1. Intrarea temporară în ţară.

Cetăţenii români cu domiciliul în străinătate pot tranzita, veni temporar ori definitiv în ţară, cu condiţia să aibă vize acordate de misiunile diplomatice sau oficiile consulare române din străinătate ori de punctele de control pentru trecerea frontierei de stat.

[1] Publicată în B. Of. nr. 35 din 18 martie 1971. În *Culegere de acte normative pentru uzul lucrătorilor Ministerului de Interne*, editată pe plan intern în 1973, pag. 341.

[2] Precizăm că extrădarea operează numai în baza acordurilor bilaterale şi a convenţiilor internaţionale în materie la care este parte ţara noastră.

Prevederile cuprinse în H.C.M. nr. 602/1971 [1] privind controlul la trecerea frontierei de stat române, precum şi cele din Codul vamal al Republicii Socialiste România [2] sînt aplicabile tuturor persoanelor care trec frontiera română de stat, respectiv străinilor şi cetăţenilor români, inclusiv celor cu domiciliul în străinătate.

În legătură cu regimul valutar aplicat cetăţenilor români cu domiciliul în străinătate se impune a fi făcută următoarea precizare : Decretul Consiliului de Stat nr. 184 din 1974 [3] cu privire la prima valutară care se aplică la cumpărarea şi vînzarea valutelor pentru operaţiuni necomerciale prevedea în art. 2 : „Persoanele cu domiciliul stabil în ţări nesocialiste care vin în Republica Socialistă România sînt obligate să schimbe o sumă de cel puţin 10 dolari S.U.A. pe zi de şedere în ţară, de persoană, sau echivalentul acestei sume în alte valute agreate de Banca Naţională a Republicii Socialiste România".

În acest fel, cetăţenii români cu domiciliul în ţări nesocialiste obţineau o viză de şedere în ţară echivalentă cu numărul de zile pentru care efectuau schimbul valutar de 10 dolari S.U.A. pe zi de şedere. Actul normativ mai susmenţionat a fost modificat prin Decretul Consiliului de Stat nr. 372 din 9 noiembrie 1976 [4], exceptîndu-se de la obligativitatea schimbului valutar următoarele categorii de persoane :

a) persoanele de origine română avînd cetăţenia străină sau fără cetăţenie ;

b) persoanele cu cetăţenie română domiciliate în străinătate, posedînd paşapoarte româneşti valabile ;

c) persoanele stabilite în străinătate care nu mai posedă paşapoarte româneşti valabile, dar care nu au renunţat la cetăţenia română ;

d) părinţii, soţii şi copiii persoanelor prevăzute la lit. a—c.

[1] Publicată în B. Of. nr. 67 din 2 iunie 1971. În *Culegere de acte normative în materie de paşapoarte, vize, străini, cetăţenie, controlul trecerii frontierei şi taxe*, editată pe plan intern în 1974, pag. 59.

[2] Publicat în B. Of. nr. 115 din 28 decembrie 1978. În *Culegere de acte normative pentru uzul lucrătorilor Ministerului de Interne (1 ianuarie — 31 decembrie 1978)*, editată pe plan intern în 1980, pag. 394.

[3] Publicat în B. Of. nr. 120 din 2 octombrie 1974. În *Culegere de acte normative în materie de paşapoarte, vize şi controlul trecerii frontierei*, editată pe plan intern în 1977, pag. 237.

[4] Publicat în B. Of. nr. 96 din 9 noiembrie 1976. În *Culegere de acte normative pentru uzul lucrătorilor Ministerului de Interne*, editată pe plan intern în 1977, pag. 501.

2. Şederea temporară in ţară.

Decretul nr. 156/1970 prevede în art. 26 alin. 3 că „Viza română este diplomatică, de serviciu, simplă sau turistică, în raport cu natura actului de trecere a frontierei şi cu scopul călătoriei", precum şi faptul că (art. 28): „Viza turistică se acordă străinilor aparţinînd statelor cu care Republica Socialistă România nu a încheiat înţelegeri bilaterale pentru desfiinţarea vizelor, precum şi cetăţenilor români domiciliaţi în străinătate care doresc să viziteze România ca turişti".

În ultimul alineat al aceluiaşi articol se prevede că „Viza turistică dă dreptul de şedere în Republica Socialistă România pînă la 60 de zile şi va putea fi prelungită, la cerere, pînă la maximum 120 de zile".[1]

Cetăţeanul român cu domiciliul în străinătate poate veni în ţară şi în alte scopuri decît în cel turistic, cum ar fi: în scop personal, pentru soluţionarea unor probleme de natură succesorală, pentru căsătorie etc. În astfel de cazuri, de regulă, i se acordă viză simplă, de intrare-ieşire, cu respectarea prevederilor art. 27 din Decretul nr. 156/1970, în care se stipulează că valabilitatea vizei române nu poate depăşi 6 luni de la data acordării ei, excepţie făcînd cazurile în care s-a stabilit altfel prin înţelegerile internaţionale.

3. Ieşirea din ţară.

Cetăţeanul român cu domiciliul în străinătate, venit temporar în R. S. România, va părăsi teritoriul ţării noastre la expirarea vizei. Prelungirea termenului de şedere poate fi aprobată, pentru motive temeinice, de către organul competent al Ministerului de Interne. La ieşirea din România se cere ca paşaportul cetăţeanului român cu domiciliul în străinătate să întrunească condiţiile de valabilitate.

Decretul nr. 156/1970 prevede în art. 12 că paşaportul eliberat poate fi retras ori anulat în următoarele situaţii cetăţeanului român:

a) faţă de care a început urmărirea penală sau este trimis în judecată penală;

---

[1] Textul art. 28 alineatul ultim din Decretul nr. 156/1970 este reprodus astfel cum a fost modificat prin Decretul nr. 310/1971.

b) ce are debite faţă de o organizaţie socialistă sau faţă de o persoană fizică, iar prin plecarea sa în străinătate încearcă să se sustragă de la plata lor;

c) care prin plecarea sa în străinătate ar putea aduce prejudicii intereselor statului român ori ar afecta bunele relaţii ale acestuia cu alte state.

Organele Ministerului de Interne sînt obligate să ia măsurile necesare pentru a stabili dacă persoanele ce au solicitat sau primit paşaport se găsesc în situaţiile prevăzute în prezentul articol.

Pornind de la principiul că drepturile şi obligaţiile cetăţenilor români cu domiciliul în ţară ori în străinătate sînt egale, fără a fi identice în anumite situaţii, deducem că restricţia la ieşirea din România se aplică şi pentru cetăţenii români cu domiciliul în străinătate, cu unele rezerve. Astfel, după soluţionarea procesului penal în care este implicat, după condamnarea şi executarea pedepsei, cetăţeanului român cu domiciliul în străinătate i se poate remite paşaportul pentru a se reîntoarce în străinătate, unde se presupune că are familie, un loc de muncă, anumite obligaţii. Cazul cetăţeanului român, titular de paşaport pentru cetăţeni români cu domiciliul în străinătate, aflat temporar în ţară şi care, prin plecarea sa în străinătate, ar putea aduce prejudicii intereselor statului român ori ar afecta bunele relaţii cu alte state va fi prezentat Comisiei pentru problemele de paşapoarte şi vize de pe lîngă Consiliul de Miniştri în scopul de a se pronunţa asupra retragerii ori anulării paşaportului.

4. Intrarea definitivă în ţară.

În baza reglementărilor legale, cetăţeanul român cu domiciliul în străinătate poate reveni definitiv în ţară cu condiţia să aibă paşaportul valabil, înregistrat la o misiune diplomatică română din străinătate, cu vizele respective, să facă dovada unei bune comportări şi a păstrării cu demnitate a înaltului titlu de cetăţean al Republicii Socialiste România.

Capitolul IV

PIERDEREA CETĂȚENIEI

A. Modurile de pierdere a cetățeniei române

Legea cetățeniei române reglementează modalitățile în care cetățenia română se poate pierde, acestea fiind: retragerea cetățeniei; aprobarea renunțării la cetățenie; alte cazuri ce duc la pierderea cetățeniei române.

Modalitățile de pierdere a cetățeniei române se bazează întotdeauna pe un act juridic individual, emis de organul de stat competent. În unele cazuri, pierderea cetățeniei române produce efecte nu numai față de persoana în legătură cu care acel act a fost emis, ci și asupra descendenților ei, în condițiile prevăzute de lege.

1. Retragerea cetățeniei române.

Retragerea cetățeniei române, așa cum este reglementată in art. 19 alin. 1 al Legii nr. 24/1971, apare ca o sancțiune ce se aplică cetățeanului român, care „...rupîndu-se de țară, își încalcă îndatorirea de fidelitate față de patrie, trădează interesele poporului, acționează împotriva unității, suveranității și independenței statului sau săvîrșește orice alte acte dușmănoase sau de natură a știrbi bunul renume al României, devine nedemn de a purta înaltul titlu de cetățean român".

Ca urmare, președintele Republicii Socialiste România, în exercițiul atribuției sale prevăzută de art. 75, pct. 8 din Constituție, poate retrage cetățenia română aceluia care, conform art. 19 din Legea nr. 24/1971:

„a) aflîndu-se în străinătate, se face vinovat de fapte ostile față de Republica Socialistă România sau de natură a aduce știrbire bunului ei renume;

b) aflîndu-se în străinătate, se înrolează în forțele armate ale unui stat străin ori, fără autorizarea organelor competente ale Republicii Socialiste România, ocupă o funcție publică în serviciul unui alt stat;

c) pleacă din țară în mod clandestin sau fraudulos;

d) a obținut cetățenia română în mod fraudulos;

e) este considerat, prin efectul legii străine, că a dobîndit o cetățenie străină dar nu a făcut, potrivit art. 22, cerere de aprobare a renunțării la cetățenia română sau, făcînd o asemenea cerere, ea nu i-a fost aprobată".

Cetățenia română se pierde, în condițiile arătate, pe data emiterii în acest scop a decretului prezidențial, în afară de cazul în care prin acel act s-a stabilit o altă dată.

2. Renunțarea la cetățenia română.

Un alt mod de pierdere a cetățeniei române este renunțarea la cetățenia română. Acest mod se deosebește radical de cel analizat mai înainte, care ducea la pierderea cetățeniei prin sancțiune. Renunțarea la cetățenia română are în vedere rezolvarea statutului juridic al persoanei care, din anumite motive, dorește să se stabilească în străinătate și să obțină cetățenia statului unde va avea reședința. Legea arată că se poate renunța la cetățenia română, în mod excepțional, pentru motive temeinice, numai de către cetățeanul român ce a împlinit vîrsta de 18 ani. În art. 22 al Legii nr. 24/1971 sînt prevăzute condițiile pentru ca cererea de renunțare la cetățenia română să poată fi primită. Acestea sînt:

„a) se obligă, prin declarație autentică, să nu săvîrșească, după pierderea cetățeniei române, fapte de natură să aducă atingere intereselor statului și poporului român;

b) nu este învinuit sau inculpat într-o cauză penală ori nu are de executat o pedeapsă penală;

c) nu are obligații patrimoniale față de stat sau față de persoane juridice ori fizice din țară sau, avînd asemenea obligații, le îndeplinește ori prezintă garanții corespunzătoare pentru îndeplinirea lor".

Cererea de renunțare la cetățenia română se face individual, produce efecte numai față de cel ce o face, nu și față

de soț (soție) sau copii. Dreptul de aprobare a renunțării la cetățenia română revine președintelui Republicii Socialiste România.

Aplicînd principiul umanismului și manifestînd grijă deosebită pentru integrarea familiei, legea română prevede că în cazul cînd ambii părinți (sau unul, dacă numai acesta este cunoscut ori în viață) obțin aprobarea renunțării la cetățenia română, iar copilul minor se află împreună cu ei în străinătate ori părăsește împreună cu ei țara, copilul pierde cetățenia română odată cu părinții sau, dacă aceștia au pierdut cetățenia română la date diferite, la ultima dintre aceste date. De asemenea, copilul minor care, pentru a domicilia în străinătate, părăsește țara după ce ambii părinți au pierdut cetățenia română pierde cetățenia română pe data plecării sale din țară. [1]

3. Alte cazuri de pierdere a cetățeniei române.

În afara modurilor de pierdere a cetățeniei române examinate mai sus, Legea nr. 24/1971 reglementează situațiile care privesc copiii minori, ce pot conduce la pierderea cetățeniei (copiii, de regulă, atît cei firești cît și cei înfiați, urmează condiția juridică a părinților).

Un prim caz de pierdere a cetățeniei române îl constituie cel al copilului minor cetățean român, înfiat de un cetățean străin, cu autorizarea Consiliului de Stat, dacă înfietorul solicită acest lucru în mod expres și dacă cel înfiat dobîndește, prin înfiere, cetățenia înfietorului.

În soluționarea normativă a acestui caz legea a urmărit echivalența cu reglementarea dobîndirii cetățeniei române prin înfiere. În situația cînd legea străină nu permite dobîndirea cetățeniei prin înfiere, copilul rămîne cetățean român, avînd deschisă calea renunțării la cetățenia română după vîrsta de 18 ani.

Dar înfierea, din anumite motive, poate fi declarată nulă, anulată sau desfăcută, ceea ce produce efecte juridice față de cetățenia copilului minor. Se face distincție între situația în care înfierea a fost anulată ori declarată nulă și situația în care înfierea a fost desfăcută. Astfel, dacă înfierea este declarată nulă sau anulată înainte de majoratul copilului, se consideră că el nu a pierdut niciodată cetățenia română, dacă domiciliază în țara noastră ori dacă după anularea înfierii se reîntoarce pentru a domicilia în țară (art. 24 alin. 2 din Legea cetățeniei române).

[1] Din considerente umanitare, practica cunoaște situații cînd s-a aprobat renunțarea la cetățenia română unor persoane cu domiciliul în țara noastră, precum și admiterea, în alte cazuri, a dublei cetățenii.

„În cazul desfacerii înfierii — se arată în alin. ultim al art. 24 din lege — copilul care nu a împlinit vîrsta de 18 ani redobîndește cetățenia română pe data cînd înfierea a fost desfăcută, dacă domiciliază în țară sau dacă se reîntoarce pentru a domicilia în țară“.

Un alt caz asupra căruia se oprește voința legii este acela al copilului străin înfiat de cetățeni români. Dacă această înfiere a fost anulată ori declarată nulă este firesc ca subiectul raportului juridic realizat să piardă și cetățenia română pe care o dobîndise ca efect al înfierii.

Art. 9 alin. 1 al Legii nr. 24/1971 prevede în acest sens că anularea sau declararea nulității înfierii, în cazul în care copilul nu a împlinit vîrsta de 18 ani și domiciliază în străinătate ori părăsește țara pentru a domicilia în străinătate, duc la consecința că minorul este considerat că nu a fost niciodată cetățean român. Copilul pierde cetățenia română pe data cînd înfierea a fost desfăcută.

Cel de-al treilea caz de pierdere a cetățeniei române este cel al copilului găsit, căruia, înainte de a împlini vîrsta de 18 ani, i s-a stabilit filiația față de ambii părinți, iar aceștia sînt de cetățenie străină și dacă, potrivit legii naționale a acestora, copilul este considerat ca avînd aceeași cetățenie cu părinții sau cel puțin cetățenia unuia dintre ei. Prin stabilirea acestei filiații este răsturnată prezumția relativă care a stat la baza acordării cetățeniei române copilului găsit.

În continuare, art. 25 al Legii nr. 24/1971 arată : „...copilul pierde cetățenia română dacă filiația sa a fost stabilită numai față de un părinte cetățean străin, iar celălalt părinte a rămas necunoscut“.

Dacă stabilirea filiației firești are loc după ajungerea la majorat, aceasta nu mai are efecte asupra cetățeniei copilului, el putînd să-și manifeste voința de a rămîne mai departe cetățean român sau de a cere aprobarea renunțării la cetățenia română.

In încheiere la tratarea acestui subiect, facem menţiunea că, în comparaţie cu Decretul nr. 33/1952, noua reglementare a cetăţeniei române nu mai aminteşte de instituţia persoanelor fără cetăţenie (apatrizi, haimatloşi). Situaţia juridică a acestei categorii de persoane, dealtfel restrînsă, este reglementată de Legea nr. 25/1969 privind regimul străinilor în Republica Socialistă România. Potrivit acestei legi, persoana fără cetăţenie este asimilată celei cu cetăţenie străină. Legea acordă străinilor — deci şi persoanelor fără cetăţenie — regimul naţionalului, cu excepţia drepturilor politice, obligîndu-i în acelaşi timp la respectarea legilor Republicii Socialiste România.

B. Analiza unor moduri de pierdere a cetăţeniei în dreptul altor state

1. Pierderea cetăţeniei britanice.

In British Nationality Act din 1948 se prevede că cetăţenia britanică poate fi pierdută pe două căi : prin renunţare şi prin retragere. Cea de-a doua modalitate are caracter sancţionator şi se aplică pentru fapte contrare conduitei pe care statul o cere cetăţenilor săi.

Renunţarea este posibilă numai în cazul persoanelor cu dublă cetăţenie, majore şi cu capacitate civilă deplină şi poate fi realizată în forma unei declaraţii de renunţare adresată organelor Ministerului de Interne (Home Office). De menţionat că în exercitarea facultăţii de a renunţa la cetăţenie, femeia căsătorită este considerată ca fiind majoră, chiar dacă nu a ajuns la limita de vîrstă prevăzută de lege.

Retragerea cetăţeniei este posibilă numai în cazul persoanelor care au dobîndit această calitate prin înregistrare sau naturalizare şi se face pe calea unui ordin emis de Ministerul de Interne.

Cetăţenia poate fi pierdută, în acest mod, în următoarele cazuri :

a) Cînd înregistrarea sau naturalizarea a fost obţinută prin mijloace frauduloase, falsă prezentare ori tăinuire a oricărei situaţii de fapt ce poate constitui element de apreciere la acordarea cetăţeniei.

b) Cînd persoana care a obţinut cetăţenia prin naturalizare :

— a manifestat prin acţiuni sau cuvinte lipsă de loialitate faţă de şeful statului (regină) ;

— a întreţinut în timpul războiului, în mod ilegal, legături cu inamicul ori s-a angajat în acţiuni de sprijinire a acestuia ;

— a fost condamnată, într-o perioadă de 5 ani de la data naturalizării, la o pedeapsă cu închisoare pe un termen de cel puţin un an.[1]

c) Cînd persoana ce a dobîndit cetăţenia prin naturalizare a lucrat în mod continuu în afara Regatului Unit o perioadă de 7 ani, fără ca în acest interval de timp să fi fost în serviciul autorităţilor acestuia sau să fi efectuat formalitatea anuală de înregistrare ca cetăţean britanic la consulatul Marii Britanii din ţara respectivă.

Anterior emiterii ordinului cu privire la retragerea cetăţeniei este necesar să se notifice persoanei respective considerentele care impun luarea măsurii, precum şi dreptul acesteia de a solicita efectuarea prealabilă a unei anchete în legătură cu temeiurile ce i-au fost comunicate. In situaţia în care dreptul de a cere efectuarea unei anchete este exercitat de cel în cauză, se instituie de către Ministerul de Interne un comitet de anchetă condus de o persoană cu experienţă în activitatea juridică.

d) Cînd o persoană cetăţean britanic şi totodată cetăţean al unei ţări din Commonwealth este lipsită, prin retragere, de cetăţenia din urmă, pentru unul din considerentele menţionate la pct. b, şi căreia, în acelaşi timp, i se poate retrage şi cetăţenia britanică.

Legislaţia britanică privind pierderea cetăţeniei, deşi nu se deosebeşte prea mult de sistemele occidentale în materie, prezintă totuşi unele particularităţi ce decurg din natura relaţiilor Marii Britanii cu celelalte state din Commonwealth.

[1] Este lipsit de semnificaţie faptul că pedeapsa a fost aplicată de o instanţă străină.

2. **Moduri de pierdere a cetățeniei în legislația altor state occidentale.**

Condițiile de pierdere a cetățeniei prevăzute în legislațiile statelor occidentale la care ne vom referi mai jos, deși cuprinse în legile interne ale fiecărei țări în mod diferit, se încadrează în următoarele ipoteze:

a) cînd cel în cauză obține cetățenia unui alt stat;

b) dacă persoana respectivă renunță în mod voluntar la cetățenie;

c) legătura de serviciu a persoanei în cauză cu un stat străin sau existența anumitor raporturi familiale cu un cetățean al altui stat.

De asemenea, toate țările prevăd pierderea cetățeniei ca mod de sancționare pentru fapte incompatibile cu legile naționale.

În cazul optării pentru cetățenia unui alt stat, legile din Suedia, Danemarca și Olanda prevăd că pierd cetățenia acele persoane ce dobîndesc voluntar (la cerere ori prin liber consimțămînt) o cetățenie străină.

Legea vest-germană apreciază însă că nu pierde cetățenia cel care, înainte de dobîndirea cetățeniei străine, a obținut acordul autorităților vest-germane și aprobarea de a-și păstra cetățenia de origine. Cetățenia vest-germană mai poate fi pierdută și ca urmare a renunțării la ea de către persoanele în cauză, dar se face precizarea că se poate renunța la cetățenia națională numai de către cei care au mai multe cetățenii.

Legea cetățeniei franceze din 1973 subliniază că un cetățean francez aflat în străinătate, unde a dobîndit o cetățenie străină, pierde cetățenia franceză numai în cazul cînd renunță în mod expres la aceasta.

Legea belgiană are prevederi similare cu cea franceză în cazul dobîndirii voluntare a unei cetățenii străine. Renunțarea la cetățenia belgiană se face prin declarație scrisă.

În unele sisteme de drept, pierderea cetățeniei se poate produce și ca urmare a expirării unui termen. În S.U.A., persoanele naturalizate care revin în țara lor de origine și se stabilesc acolo, fără intenția de a se reintoarce în S.U.A., pierd cetățenia americană după scurgerea unui termen de doi ani.

Pierderea cetățeniei ca urmare a căsătoriei cu un cetățean străin figurează ca modalitate în legislațiile franceză, belgiană și olandeză. Astfel, legea olandeză precizează că cetățeana olandeză care s-a căsătorit cu un străin pierde cetățenia olandeză dacă își manifestă această dorință. Conform legilor belgiene, femeia căsătorită cu un străin pierde cetățenia belgiană, cu condiția să dobîndească cetățenia soțului. Reglementările franceze în materie prevăd că cetățeanul francez care se căsătorește cu o străină pierde cetățenia proprie, cu condiția să fi dobîndit pe cea a străinului și să domicilieze în străinătate.

În legătură cu această modalitate de pierdere a cetățeniei observăm că, sub influența mișcării pe plan mondial pentru drepturile civile și politice ale femeii, a egalității între sexe, legislațiile unor state occidentale în materie au suferit schimbări pozitive. Ca urmare, femeia din țările sus-menționate, ca și din S.U.A., Suedia, Norvegia, Danemarca, Finlanda ș.a., căsătorindu-se cu un străin, nu-și mai pierde cetățenia necondiționat. Pentru a primi cetățenia soțului său, femeia este obligată să renunțe în mod expres la cetățenia sa. În acest fel, se restrînge sistemul pierderii cetățeniei prin căsătorii între cetățenii diferitelor state, făcîndu-se aplicarea și în acest domeniu a egalității în drepturi între femeie și bărbat, precum și a principiului liberului consimțămînt.

Aceste principii și-au găsit expresia și în Convenția cu privire la cetățenia femeii căsătorite, adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. în 1957 (rezoluția 1040 din 20 ianuarie 1957), care prevede că încheierea sau desfacerea căsătoriei dintre un cetățean al statului (parte în convenție) și un străin, precum și schimbarea cetățeniei soțului nu vor produce efecte asupra cetățeniei soției.[1]

Cetățenia poate fi pierdută prin decădere, avînd deci regim sancționator, în Franța, Belgia, Olanda și în alte state. Decăderea din cetățenia belgiană poate avea loc ca urmare a faptului că persoana în cauză nu și-a făcut datoria de cetățean conform legilor țării. În Franța, decăderea din cetățenie este subordonată și dictată de anumite fapte determinate, incompatibile cu calitatea de cetățean francez ori ca urmare a comiterii de fapte ce prejudiciază interesele de stat. În Olanda, legea prevede că pierde cetățenia cel care a prestat serviciul militar sau a desfășurat activități publice într-un stat străin, fără a avea consensul autorităților olandeze.

[1] Geamanu Gr., *Op. cit.*, pag. 443; Prisca N., *Op. cit.*, pag. 195.

Capitolul V

REGIMUL JURIDIC AL STRĂINILOR ÎN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

A. Reglementarea statutului juridic al străinilor în Republica Socialistă România

Regimul juridic al străinilor în țara noastră reprezintă ansamblul de norme care arată capacitatea de folosință a străinilor, drepturile și îndatoririle pe care aceștia le au pe timpul cît se află pe teritoriul Republicii Socialiste România.

Prin categoria juridică de străin se desemnează acea persoană ce nu are cetățenia română — fie că are o cetățenie străină, fie că nu are nici o cetățenie. Potrivit legii române, sînt considerați străini și persoanele care nu aparțin nici unui stat, respectiv apatrizii.

În țara noastră, statutul juridic al străinilor este reglementat prin Legea nr. 25/1969 privind regimul străinilor în Republica Socialistă România [1]. Normele juridice în materie sînt completate de alte acte normative, cum ar fi Decretul nr. 24/1970 privind urmărirea și judecarea unor infracțiuni, depunerea unei cauțiuni și înlocuirea, în anumite cazuri, a executării pedepsei închisorii prin obligarea la plata unei amenzi [2], Decretul nr. 153/1970 pentru stabilirea și sancționa-

[1] Modificată și republicată în B. Of. nr. 57 din 18 mai 1972. În *Culegere de acte normative în materie de pașapoarte, vize, străini, cetățenie, controlul trecerii frontierei și taxe*, editată pe plan intern în 1974, pag. 29.

[2] Republicat în B. Of. nr. 116 din 1 octombrie 1971. În *Culegere de acte normative pentru uzul lucrătorilor Ministerului de Interne*, editată pe plan intern în 1973, pag. 377.

rea unor contravenții privind regulile de conviețuire socială, ordinea și liniștea publică [1], Legea nr. 4/1971, Legea nr. 23 din 1971 privind apărarea secretului de stat în Republica Socialistă România [2], Decretul nr. 225/1974 privind asigurarea suprafețelor locative necesare străinilor care se află temporar în România [3] și Decretul nr. 194/1980 privind folosirea fondului locativ de către persoanele juridice străine, reprezentanțele acestora și persoanele fizice străine aflate pe teritoriul Republicii Socialiste România [4]. De asemenea, aspecte privind regimul juridic al străinilor se regăsesc în acordurile internaționale la care este parte Republica Socialistă România, ca de exemplu : tratate și convenții de asistență juridică ; convenții privind ocrotirile sociale ; tratate, convenții și acorduri economice, culturale, științifice, comerciale bilaterale, alte acte juridice internaționale.

Legea nr. 25/1969 privind regimul străinilor în Republica Socialistă România cuprinde norme de natură administrativă, vizînd intrarea, șederea și ieșirea acestora în și din țara noastră, drepturile acordate și condițiile în care le pot exercita pe timpul șederii în țara noastră, precum și norme în legătură cu răspunderea lor civilă, penală și contravențională.

B. Intrarea străinilor în România

Pentru a intra pe teritoriul Republicii Socialiste România orice străin trebuie să posede actele prevăzute de lege la trecerea frontierei de stat române : pașaport, talon, permis sau buletin de identitate, în cazul celor care trec frontiera în condițiile micului trafic, alte acte emise de organele compe-

[1] Publicat în B. Of. nr. 33 din 13 aprilie 1970. În *Culegere de acte normative pentru uzul ofițerilor și subofițerilor de miliție*, vol. IV, editată pe plan intern în 1974, pag. 95.

[2] Publicată în B. Of. nr. 157 din 17 decembrie 1971. În *Culegere de acte normative pentru uzul lucrătorilor Ministerului de Interne*, editată pe plan intern în 1973, pag. 255.

[3] Publicat în B. Of. nr. 154 din 9 decembrie 1974. În *Contravenții (Culegere de acte normative pentru uzul cadrelor de miliție)*, editată pe plan intern în 1976, pag. 173.

[4] Publicat în B. Of. nr. 51 din 24 iunie 1980. În *Culegere de acte normative pentru uzul lucrătorilor Ministerului de Interne (1 ianuarie 1980 — 31 decembrie 1980)*, editată pe plan intern în 1982, pag. 189.

tente ale altui stat și recunoscute de statul nostru ori eliberate în condițiile prevăzute în convențiile bilaterale și internaționale încheiate de România. O altă condiție este ca aceste acte să fie prevăzute cu viza română, dacă între țara noastră și statul ce a eliberat documentele respective nu s-a încheiat acord de desființare a vizelor de intrare.

Legea nr. 25/1969 prevede în art. 4 că străinului care posedă documente de călătorie corespunzătoare i se poate refuza intrarea în România dacă s-a stabilit că :

„a) a acționat împotriva intereselor României sau există indicii temeinice că venind în țară ar putea acționa împotriva intereselor statului român ;

b) sînt indicii temeinice că intenționează să intre în țară pentru a comite infracțiuni ;

c) a încălcat normele referitoare la regimul străinilor în România sau legile vamale, valutare ori cele cu privire la trecerea frontierei de stat române ;

d) i s-a ridicat dreptul de ședere în România, a fost expulzat ori este indezirabil ;

e) nu face dovada că are posibilități de întreținere pe timpul șederii în România.“

Sînt situații în care cetățenii străini încearcă să intre fraudulos pe teritoriul țării noastre, pentru a-și atinge anumite scopuri. În asemenea cazuri se adoptă măsurile prevăzute de lege.

De exemplu, la data de 8 martie 1980, ora 3,30, s-au prezentat la P.C.T.F. Nădlac, pentru intrarea în țară, cetățenii est-germani Hohnisch Jurgen Gerord, născut la 23 iulie 1950, și Melzer Kerstin, născut la 19 aprilie 1956, ambii cu documente de călătorie legale. Călătoreau cu autoturismul Skoda nr. RW—3648.

Cu ocazia controlului de frontieră a fost descoperit ascuns între bancheta din spate și motor cetățeanul est-german Sauer Bernard Norbert, născut la 4 ianuarie 1945, fără pașaport, care intenționa să ajungă în R. S. F. Iugoslavia și apoi în R. F. Germania.

Nu i s-a permis intrarea pe teritoriul Republicii Socialiste România.

C. Drepturile acordate străinilor și condițiile în care le pot exercita pe timpul șederii în Republica Socialistă România

1. Drepturile fundamentale.

Articolul 1 al Legii nr. 25/1969 prevede că în România străinii au, în condițiile legii, drepturile fundamentale ale cetățenilor români — cu excepția drepturilor politice —, drepturile civile ale acestora, precum și orice alte drepturi recunoscute prin lege sau prin acorduri internaționale la care România este parte. Ca atare, străinii se bucură de libertatea conștiinței, a cuvîntului, de libertatea persoanei, de inviolabilitatea domiciliului și secretul corespondenței. De asemenea, străinii dispun de drepturi social-economice concretizate în beneficiul serviciilor publice, de poștă, telegraf-telefon, de transporturi publice etc.

2. Dreptul la domiciliu.

După intrarea în țara noastră, străinul poate să-și exprime dorința de a-și stabili domiciliul ori reședința pe o durată mai mare de 120 zile. În acest caz, străinul este obligat ca, în termen de 3 zile de la trecerea frontierei, să-și anunțe sosirea la organul Ministerului de Interne competent pentru localitatea în care dorește a-și stabili reședința sau domiciliul. El își exprimă această intenție în scris.

Legea nr. 25/1969 precizează că dispozițiile legale cu privire la domiciliu și reședință stabilite pentru cetățenii români se aplică în mod corespunzător și străinilor.

Domiciliul unui străin în România se aprobă și se revocă numai de către Consiliul de Stat, iar reședința de organele Ministerului de Interne. Pe această bază se eliberează celor care și-au stabilit domiciliul în România carnet de identitate, cu termen de valabilitate pe 10 ani, și legitimație provizorie persoanelor ce și-au stabilit reședința pe o durată mai mare de 120 zile, cu termen de valabilitate pentru întreaga perioadă aprobată. Copiilor sub 14 ani nu li se eliberează acte de identitate române, aceștia înscriindu-se, după caz, în carnetul de identitate sau în legitimația pro-

vizorie a părintelui, a altui reprezentant legal ori a însoțitorului.

Străinul care nu dorește să-și stabilească domiciliul în România și va sta mai puțin de 120 de zile nu este obligat să-și anunțe sosirea la organul competent și nu i se eliberează act românesc de identitate. Dacă în același an străinul a intrat în țară în mod repetat, în interes personal, pe o durată totală mai mare de 120 zile, el este obligat să se prezinte la organul competent.

Posesorii carnetelor de identitate au obligația de a se prezenta, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea vizei anuale, la organul local al Ministerului de Interne, pentru viza anuală ori pentru eliberarea unui nou carnet. Străinii care posedă legitimații provizorii pot să obțină prelungirea vizei. În acest scop, trebuie să se prezinte, cu cel puțin 24 de ore înainte de expirarea valabilității, la organul Ministerului de Interne competent pentru viza anuală sau pentru eliberarea unui nou carnet. Străinului i se poate elibera un nou carnet de identitate ori o nouă legitimație provizorie în următoarele condiții: la schimbarea numelui, în caz de anulare, distrugere, deteriorare, furt sau pierdere a actului românesc de identitate.

În vederea asigurării unei evidențe clare a străinilor, pentru autenticitatea datelor înscrise în actele române de identitate eliberate acestora, pentru înlăturarea folosirii lor fără drept, legea prevede obligația de predare ori de declarare, la organul Ministerului de Interne competent, a oricărui document găsit sau pierdut, interdicția unor modificări, adăugiri sau mențiuni din partea altor persoane ori organe, altele decît ale Ministerului de Interne, precum și darea sau primirea în păstrare a actelor românești de identitate de către alte persoane decît cele prevăzute de lege.

Din considerentele de mai sus, carnetul de identitate ori legitimația provizorie se retrag străinului dacă părăsește teritoriul țării noastre, i s-a ridicat dreptul de ședere în țară, este expulzat sau a dobîndit cetățenia română. Actele românești de identitate eliberate străinilor vor putea fi ridicate de organul care a dispus arestarea ori a executat această măsură și de organul de stare civilă, în cazul decesului, acestea fiind obligate ca, în termen de 3 zile, să le predea organului competent al Ministerului de Interne.

În principiu, străinii aflați în țara noastră au deplină libertate de deplasare, în afară de situațiile în care, pentru considerente ce interesează ordinea publică ori securitatea

statului, s-a limitat dreptul de deplasare și de alegere a localității pentru domiciliu sau reședință. Ca atare, străinii trebuie să respecte, în deplasările pe teritoriul țării, limitele stabilite și, după caz, să-și schimbe domiciliul ori reședința în altă localitate, cînd li s-a comunicat acest lucru.

În condițiile legii, străinii aflați în țara noastră pot locui la persoane fizice sau juridice, acestea avînd obligația ca, în termen de 24 de ore de la sosire și de la plecare, să anunțe organul local al Ministerului de Interne. De aceea, străinului i se cere să completeze o fișă de evidență. Pentru ca operația să fie făcută corect, se impune instruirea găzduitorului cu noțiuni privind actele de identitate ale străinilor, condițiile de valabilitate și modul de completare a fișelor tip. De menționat că obligația anunțării se referă la orice străin. Sînt luați în evidență și străinii care nu depășesc 120 zile de ședere în țara noastră.

Prevederilor Legii nr. 25/1969 referitoare la cazarea străinilor aflați în țara noastră de către persoanele fizice li s-au adus derogări prin Decretul nr. 225/1974 privind asigurarea suprafețelor locative necesare străinilor care se află temporar în România, modificat prin Decretul Consiliului de Stat nr. 372/1976 [1]. Astfel, prin aceste acte normative se stabilește că, în principiu, persoanele fizice nu pot acorda găzduire străinilor decît dacă sînt rude apropiate: copii, părinți, frați, surori, soții și copiii acestora. De asemenea, mai pot fi găzduiți de rudele lor, de orice fel, persoanele de origine română care au cetățenie română ori sînt fără cetățenie, persoanele stabilite în străinătate ce nu mai posedă pașapoarte românești valabile, dar care nu au renunțat la cetățenia română, precum și soții și rudele apropiate ale acestor persoane, respectiv copiii, părinții, frații, surorile și copiii lor.

Sînt situații în care cetățenii români, încălcînd premeditat prevederile legii, cazează la domiciliul lor străini. Astfel, cu prilejul unui control efectuat de organele Ministerului de Interne la data de 12 aprilie 1981, la domiciliul numitului

[1] Decretul Consiliului de Stat nr. 372 din 8 noiembrie 1976 pentru modificarea unor prevederi din Decretul Consiliului de Stat nr. 184/1974 cu privire la prima valutară care se aplică la cumpărarea și vînzarea valutelor pentru operațiuni necomerciale și din Decretul Consiliului de Stat nr. 225/1974 privind asigurarea suprafețelor locative necesare străinilor care se află temporar în România, publicat în B. Of. nr. 96 din 9 noiembrie 1976. În *Culegere de acte normative pentru uzul lucrătorilor Ministerului de Interne (1 ianuarie 1976 — 1 iunie 1977)*, editată pe plan intern în 1977, pag. 501.

Timoșca Adrian din București, șos. Viilor, nr. 102, bloc 3-A, sc. A, et. 7, ap. 30, au fost descoperiți trei străini, cazați ilegal, după cum urmează :

— Taha Mohamed Taha Hijazi, de 20 de ani, născut in Iordania, intrat în țara noastră prin P.C.T.F. Otopeni, ca turist, la 18 septembrie 1980 ;

— Bassam Horani, sirian, născut la 08.03.1960, posesor al pașaportului S.R. 394065, aflat în anul pregătitor la Universitatea din București ;

— Mohamad Meslamani, sirian, născut în 1959, posesor al pașaportului S.R. 198515, intrat în țară prin P.C.T.F. Otopeni la 17 decembrie 1980 pentru a urma anul pregătitor în vederea înscrierii la studii. Întrucît s-a prezentat tîrziu, Ministerul Educației și Învățămîntului i-a recomandat să urmeze cursurile de limbă română la Universitatea populară București. A avut viză română pînă la 31 martie 1981, care i-a fost prelungită întrucît dispunea de valută, primită periodic de la părinți, pentru efectuarea schimbului valutar prevăzut de lege. Neavînd o reședință stabilă, a fost îndrumat să se cazeze la hotel pînă la înscrierea la studii în rețeaua Ministerului Educației și Învățămîntului.

Despre Taha Mohamed Taha Hijazi s-a stabilit că avea domiciliu în Iordania, unde locuia mama sa și alte rude. Deoarece a refuzat să satisfacă serviciul militar, a fost condamnat. După efectuarea pedepsei a plecat în Abu Dhabi, la tatăl său, muncitor în această țară. Cu banii primiți a ajuns în România, de unde urma să plece în R. F. Germania, pentru a se angaja ca muncitor, cu sprijinul unui unchi al său.

În perioada noiembrie-decembrie 1980 — nu a putut preciza data — a pierdut toate documentele, fapt despre care ar fi informat pe consulul ambasadei Iordaniei.

Și-a creat relații în rîndul studenților de origine arabă, a locuit în căminele studențești din București, Timișoara și Cluj, s-a întreținut din trafic de valută, prezentîndu-se cu legenda de student în R.F.G.

La adresa unde a fost descoperit locuia de aproximativ două săptămîni.

Direcția de pașapoarte, evidența străinilor și controlul trecerii frontierei a informat ambasada Iordaniei, care i-a eliberat celui în cauză un document de călătorie. Taha Mohamed Taha Hijazi a fost scos din țară.

La 30 mai 1981, Comisia pentru probleme de pașapoarte și vize de pe lîngă Consiliul de Miniștri a hotărît includerea

sus-numitului pe lista persoanelor indezirabile pentru R. S. România, pe timp de 10 ani.

Organele de miliție au aplicat amendă contravențională lui Timoșca Adrian, de 27 de ani — condamnat în 1979 pentru furt din avutul obștesc la 1 an și 6 luni închisoare —, întrucît a cazat la domiciliul său străini.

De la prevederile Legii nr. 25/1969 privind anunțarea străinilor se exceptează următoarele categorii de persoane :

— membrii misiunilor diplomatice, ai reprezentanțelor permanente, oficiilor consulare și reprezentanțelor consular-comerciale, precum și membrii lor de familie ; pe bază de reciprocitate, invitații celor de mai sus, cu excepția membrilor de familie ;

— străinii veniți în misiuni oficiale la organizațiile și organismele internaționale guvernamentale sau la secțiile acestora, precum și membrii familiilor lor ;

— corespondenții de presă și ai posturilor de radio-televiziune străine, precum și membrii lor de familie, pe baza de reciprocitate.

Evidența acestor categorii de persoane se ține de Ministerul Afacerilor Externe.

Străinii cărora li s-a acordat drept de azil în țara noastră pot fi scutiți de unele obligații ce le revin potrivit Legii nr. 25/1969.

3. **Drepturile civile.**

Străinii aflați în țara noastră beneficiază de următoarele drepturi civile : drepturile de familie, drepturile reale, dreptul de succesiune, dreptul de a încheia contracte — observîndu-se și prin aceasta regimul național al străinilor stabilit prin legea română. Ei se bucură de ocrotirea drepturilor personale și patrimoniale ca și cetățenii români.

Legea nr. 25/1969 prevede pentru străinii domiciliați în țara noastră obligația anunțării oricărui act sau fapt de stare civilă în termenele prevăzute pentru cetățenii români, chiar dacă acesta s-a petrecut în străinătate, pentru a se cunoaște situația exactă a străinilor și a se efectua modificările corespunzătoare în carnetul de identitate. Potrivit Decretului nr. 278/1960[1] cu privire la actele de stare civilă, există obligația

[1] Publicat în B. Of. nr. 13 din 28 iulie 1960. În *Culegere de acte normative pentru uzul ofițerilor și subofițerilor de miliție*, vol. I, editată pe plan intern în 1973, pag. 15.

de a se înregistra moartea străinilor aflaţi pe teritoriul ţării, pentru celelalte acte şi fapte de stare civilă înregistrarea fiind facultativă.

4. **Dreptul la muncă.**

Străinilor domiciliaţi în ţara noastră li se acordă un drept important, şi anume dreptul la muncă.

În acest temei, străinii pot fi încadraţi în muncă în instituţii, întreprinderi sau organizaţii economice de stat ori obşteşti, pot dobîndi calitatea de membri ai organizaţiilor obşteşti dacă statutul acestora permite, fiind necesar acordul Ministerului de Interne. În termen de 5 zile de la încadrare, transferare ori încetare a încadrării străinului, unitatea socialistă va comunica situaţia de fapt organului local al Ministerului de Interne.

Străinilor încadraţi în muncă li se aplică, în principiu, reglementările române cu privire la normele de muncă, timpul de lucru şi de odihnă, disciplina muncii, răspunderea materială, penală, disciplinară, normele de protecţia muncii, jurisdicţia muncii, retribuţia şi celelalte drepturi băneşti în cazul concediului medical sau de odihnă. De asemenea, beneficiază de pensie şi ajutoare materiale, de asistenţă sanitară în aceleaşi condiţii ca şi românii.

Totuşi, străinii nu pot fi încadraţi în aparatul organelor de stat, în unităţi ale Ministerului Apărării Naţionale, Ministerului de Interne şi nici în organele administraţiei de stat, justiţiei şi procuraturii, în unităţi socialiste care prezintă importanţă pentru apărarea şi securitatea statului. De asemenea, trebuie menţionat că legislaţia română nu permite străinilor veniţi temporar în România, în scop personal ori aflaţi în tranzit, să desfăşoare activităţi lucrative pe cont propriu.

Străinii cu domiciliul în străinătate sau în România pot fi încadraţi la reprezentanţe ale firmelor comerciale şi organizaţiilor economice străine din ţara noastră. În raporturile cu reprezentanţele respective, străinii domiciliaţi în ţara noastră au aceleaşi drepturi şi obligaţii ca şi cetăţenii români. Camera de Comerţ şi Industrie încheie contract cu reprezentanţa şi, pe această bază, se perfectează contractul de muncă între Camera de Comerţ şi cetăţeanul român ori străinul domiciliat în ţara noastră. Retribuţia şi drepturile sociale ce decurg din contractul de muncă sînt plătite de Camera de

Comerţ şi Industrie străinului cu domiciliul în România, potrivit legislaţiei române privind drepturile băneşti ale celor încadraţi în muncă.

În situaţia în care la societăţile mixte cu sediul în România sînt încadraţi străini cu domiciliul în străinătate, se aplică legislaţia locului unde a fost încheiat contractul de muncă. Dacă contractul a fost încheiat în ţara noastră, se va face trimitere la legea română pentru probleme care privesc jurisdicţia muncii şi celelalte elemente constitutive ale contractului de muncă. Categoria străinilor ce vin în ţara noastră pentru desfăşurarea unei activităţi pe o durată determinată, în baza unor convenţii sau a unor angajamente internaţionale încheiate de organizaţii socialiste, îşi găseşte reglementarea prin art. 23, alin. ultim din Legea nr. 25/1969. [1]

Nu sînt puţine cazurile în care unii străini prezenţi pe teritoriul ţării noastre desfăşoară activităţi cu conţinut ilegal. În asemenea cazuri, se cere să se intervină cu fermitate pentru a li se întrerupe activităţile, dreptul de şedere în ţară şi pentru a se adopta măsurile prevăzute de lege. Iată cîteva asemenea cazuri :

— Manzetti Ernesto, cetăţean italian, născut la 28 mai 1929, a venit în R. S. România în luna august 1980 cu intenţia de a organiza şi facilita scoaterea ilegală din ţară a două persoane din judeţul Arad, în schimbul unor avantaje materiale. Ca urmare a activităţilor ilegale ce le-a desfăşurat, i s-a întrerupt dreptul de şedere în ţară şi a fost inclus pe lista persoanelor indezirabile.

— Comte Raymond Jaques, născut la 24 iulie 1932, cetăţean francez, care a lucrat în R. S. România pentru asistenţa tehnică la mai multe întreprinderi din domeniul industriei chimice, a organizat scoaterea ilegală din ţară a concubinei sale, Bota Rozalia, din Arad.

În acest scop, s-a deplasat în lagărul de transfugi de la Traischirken, din Austria, unde a contactat pe fugarul Csolos

[1] A se vedea şi Decretul nr. 15 din 25 ianuarie 1971 privind autorizarea şi funcţionarea în Republica Socialistă România a reprezentanţelor firmelor comerciale şi organizaţiilor economice străine, publicat în B. Of. nr. 10 din 27 ianuarie 1971. În *Culegere de acte normative în materie de paşapoarte, vize, străini, cetăţenie, controlul trecerii frontierei şi taxe*, editată pe plan intern în 1974, pag. 39.

Ilie, originar din Arad, de la care a aflat, contra unei sume de bani, detalii în legătură cu posibilitatea trecerii ilegale peste frontieră. A revenit în R. S. România, a pus la dispoziția concubinei sale datele aflate și aceasta, împreună cu alte trei persoane, a trecut fraudulos frontiera.

Întrucît cetățeanul francez Comte Raymond Jaques s-a făcut vinovat de complicitate la săvîrșirea infracțiunii de trecere frauduloasă a frontierei, la 12 aprilie 1981 a fost inclus pe lista persoanelor indezirabile, pe timp de 5 ani. Nu este lipsit de importanță să arătăm și profilul moral al concubinei sale, Bota Rozalia, născută la 23 ianuarie 1952 în județul Arad, fostă căsătorită, fără ocupație, ce avea ca studii doar școala generală. În 1979 a fost condamnată pentru mod de viață parazitar, în 1976 și 1977 mai suferise condamnări pentru deținere ilegală de valută străină și conducerea autoturismului pe drumurile publice fără permis.

— Manunta Bruno, născut la 4 martie 1936, cetățean italian, a primit suma de 15 000 lei de la trei elemente din municipiul Arad pentru a le intermedia fuga peste graniță. Dovedindu-i-se implicarea în asemenea activități ilegale, la 21 aprilie 1980 Comisia pentru probleme de pașapoarte și vize de pe lîngă Consiliul de Miniștri a hotărît includerea sus-numitului pe lista persoanelor indezirabile pentru R. S. România, pe timp de 3 ani.

În activități contrare legilor statului român s-au antrenat și unii străini foști studenți sau în timpul cît au avut această calitate.

Astfel, Bourazanis Lambrinos, născut la 25 ianuarie 1960, cetățean grec, în perioada 1978—1980 a fost student la Facultatea de construcții din Timișoara, fără însă a promova vreun an de studii. Pentru a nu fi exmatriculat, în anul 1980 s-a retras de la studii și s-a antrenat în săvîrșirea, în mod repetat, de infracțiuni constînd în furturi din autoturisme. Își disimula identitatea prin folosirea de documente falsificate, sustrase de la studenți străini din Centrul universitar Timișoara. A fost condamnat și eliberat pe cauțiune. La 23 noiembrie 1981 i s-a întrerupt dreptul de ședere în țară, iar Comisia pentru probleme de pașapoarte și vize de pe lîngă Consiliul de Miniștri a aprobat includerea acestuia pe lista persoanelor indezirabile, pe o perioadă de 3 ani.

Au fost situații cînd grupuri de studenți străini, pentru a-și rezolva unele probleme legate de cuantumul și plata burselor, au trecut la presiuni asupra diplomaților conaționali, ce au provocat acte de dezordine la ambasadele statelor de care aparțin. În cazul grupului de 15 studenți nigerieni din Centrul universitar Timișoara care, în luna noiembrie 1980, au participat la acțiunea de ocupare a ambasadei acestei țări la București, în luna martie 1981 s-a aplicat măsura întreruperii dreptului de a mai studia, precum și a șederii în țară, fiind scoși de pe teritoriul R. S. România și trimiși la Lagos.

Activități contrare ordinii de drept sînt înregistrate și din partea unor foști cetățeni români, stabiliți în străinătate, cetățeni ai altor state, atunci cînd revin în R. S. România. Astfel :

— Schiller Michael, cetățean vest-german, fost cetățean român, născut la 2 martie 1938 în Zabrom, județul Arad, a revenit în 1980 în țară. Întrucît a desfășurat propagandă emigraționistă, la 28 august 1980 i s-a întrerupt dreptul de ședere pe teritoriul R. S. România și a fost inclus pe lista persoanelor indezirabile, pe timp de 5 ani.

— Moț Simion, născut la 4 august 1926, membru al unei secte a cultului baptist, a solicitat plecarea definitivă din țară. La 13 ianuarie 1978 s-a stabilit în S.U.A. La revenirea în România a desfășurat propagandă ostilă statului nostru, instigînd unele persoane la acțiuni protestatare sub pretextul îngrădirii drepturilor religioase. Documentîndu-i-se activitatea, i s-a întrerupt dreptul de ședere în țară și a fost inclus pe lista persoanelor indezirabile pentru R. S. România.

D. Ieșirea străinilor din Republica Socialistă România

1. Expirarea timpului de ședere.

Străinii aflați temporar în țara noastră urmează a o părăsi la expirarea termenului de ședere, în baza actelor prevăzute de lege pentru trecerea frontierei de stat române.

În situația în care străinul a încălcat legea română ori prin comportarea sa a adus prejudicii intereselor statului

nostru, organele Ministerului de Interne pot ridica sau limita dreptul acestuia de a se afla în țara noastră. În astfel de cazuri, străinul are obligația să părăsească țara în 48 de ore de la data cînd i s-a comunicat ridicarea dreptului de ședere ori la termenul fixat, dacă i s-a limitat acest drept. Străinul cu domiciliul în România căruia i s-a ridicat acest drept este obligat să părăsească țara în cel mult 60 de zile de la data comunicării. La stabilirea acestui termen s-a avut în vedere crearea condițiilor ca cel în cauză să-și poată rezolva problemele personale, inclusiv cea a stabilirii într-o altă țară.

Pentru străinii care nu respectă interdicțiile stabilite se poate aplica — prin ordin al ministrului de interne — măsura expulzării. De menționat că expulzarea este un act administrativ prin care nu se urmărește predarea străinului către alt stat, ci numai de a se pune capăt prezenței acestuia pe teritoriul țării noastre.

2. Încălcarea legii române.

Străinul care a încălcat legea română, este învinuit ori inculpat într-o cauză penală nu poate părăsi țara decît numai după scoaterea de sub urmărire, încetarea urmăririi penale, încetarea procesului penal sau achitare, iar în caz de condamnare, numai după executarea pedepsei. Cînd condamnarea a fost pronunțată cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, străinul poate părăsi țara după ce hotărîrea a rămas definitivă.

Interdicția de a părăsi țara se aplică și pentru străinul care a săvîrșit o contravenție sancționată de lege cu închisoare contravențională, dacă procesul-verbal a fost înaintat judecătoriei pentru aplicarea sancțiunii, iar în cazul aplicării acestei sancțiuni, numai după executarea efectivă ori prin înlocuirea cu plata unei amenzi. În același mod se procedează și dacă pentru contravenția săvîrșită legea prevede ca sancțiune închisoarea contravențională, alternativ cu amenda, întrucît instanța poate aplica prima sancțiune, ceea ce împiedică pe străin să părăsească țara.

Decretul nr. 24/1970[1] privind urmărirea și judecarea

[1] Republicat în B. Of. nr. 116 din 1 octombrie 1971. În *Culegere de acte normative pentru uzul lucrătorilor Ministerului de Interne*, editată pe plan intern în 1973, pag. 377.

unor infracțiuni, depunerea unei cauțiuni și înlocuirea, în anumite cazuri, a executării pedepsei închisorii prin obligarea la plata unei amenzi dă posibilitatea străinului care nu domiciliază în țara noastră și a săvîrșit o infracțiune pedepsită de lege cu închisoare de cel mult 10 ani să poată cere procurorului, în faza urmăririi penale, sau judecătorului ori tribunalului depunerea unei cauțiuni care să asigure, în caz de condamnare, executarea pedepsei, plata despăgubirilor civile și a cheltuielilor de judecată. După depunerea cauțiunii, străinul poate părăsi țara.

Același act normativ prevede și o procedură specială de urmărire și judecată, cu stabilirea unor termene scurte pentru străinii ce nu domiciliază în România și au săvîrșit pe teritoriul țării noastre infracțiuni pedepsite de lege cu închisoare de cel mult 10 ani, cu excepția infracțiunilor contra securității statului, uciderii din culpă și lovirilor sau vătămărilor cauzatoare de moarte. Termenul în care trebuie terminate cercetările și înaintat dosarul procurorului este de 10 zile. Prelungirea acestui termen cu cel mult 5 zile poate fi aprobată numai de către procurorul general.

3. Îndeplinirea unor obligații civile.

Articolul 28 din Legea nr. 25/1969 prevede restricția pentru străin de a părăsi țara noastră în situația în care are de îndeplinit anumite obligații civile, cum ar fi o obligație de întreținere, una rezultînd din prestarea de servicii ori o obligație de despăgubire către stat, pentru daune cauzate prin infracțiune. Dacă străinul are bunuri în țara noastră, se procedează la executarea silită asupra lor. În caz contrar, străinului i se permite ieșirea din țară numai dacă există garanții că obligațiile sale vor fi îndeplinite ori dacă se constată că nu există posibilități efective de executare a creanțelor respective. Pentru situațiile în care străinul are alte obligații, i se permite ieșirea din țară, executarea acestora putîndu-se face conform normelor dreptului român și regulilor privind executarea silită din țara de domiciliu a străinului sau în care se află bunurile sale.

Legea reglementează și posibilitatea declarării ca insolvabil a străinului, situație în care creanța se stinge prin prescripție. În cazul amenzilor penale, cînd nu sînt posibilități de încasare, se dau la scădere odată cu împlinirea ter-

menului de executare a pedepsei, iar asupra amenzilor contravenționale neacoperite se pronunță organul financiar.

Așa după cum putem constata, Legea nr. 25/1969 a reglementat și o serie de aspecte privind poziția de învinuit, inculpat ori contravenient a străinilor aflați în țara noastră, derivînd din obligația străinilor de a respecta legile române. De menționat că reprezentanții diplomatici, consulari și ai organizațiilor internaționale din structura O.N.U. sau guvernamentale se bucură de imunitate penală, civilă și administrativă, în condițiile stabilite prin convenții.

CONCLUZII

In Republica Socialistă România, stat suveran, independent și unitar, la baza reglementărilor date cetățeniei române de Constituție și Legea nr. 24 din 1971 stă concepția nouă, socialistă asupra conținutului și finalității acesteia. Legea cetățeniei române pleacă de la ideea, fundamentală dealtfel, că cetățenia reprezintă expresia relațiilor social-economice, politice și juridice dintre persoanele fizice și statul socialist român, constituind un atribut de onoare, de mare responsabilitate civică. Cetățenia română dovedește apartenența cetățeanului la statul socialist român, la patria socialistă, la colectivitatea angajată în făurirea unei societăți noi în care personalitatea umană să se poată afirma plenar.

Legea cetățeniei române, ca și legislația anterioară, reglementează dobîndirea originară a cetățeniei pe criteriul jus sanguinis și este consecventă principiului neadmiterii bipatridiei, instituție de natură a produce complicații în ceea ce privește statutul juridic al persoanei.

In ideea eliminării dublei cetățenii, precum și a situației în care se găsesc apatrizii, instituție, de asemenea, anacronică, determinată de neconcordanța dintre legislațiile diferitelor state cu privire la dobîndirea și pierderea cetățeniei, art. 3 alin. 2 al Legii nr. 24/1971 prevede că, în cazul în care un cetățean român este considerat de legea unui stat străin ca avînd cetățenia acelui stat, prevederile legii străine sînt fără efect față de dispozițiile celei române.

Aceeași preocupare rezultă și din reglementarea unor moduri de dobîndire a cetățeniei române.

Astfel, soţul cetăţean străin al persoanei care se repatriază dobîndeşte cetăţenia română dacă, odată cu cererea de repatriere a soţului său, a declarat că renunţă la cetăţenia străină şi că doreşte să dobîndească cetăţenia română.

De asemenea, reţinem că printre condiţiile de acordare a cetăţeniei române la cerere figurează şi cerinţa ca persoana ce o solicită să renunţe, printr-o declaraţie în formă autentică, la cetăţenia străină.

Aceste prevederi sînt o expresie a atenţiei acordate de legislaţia română recomandărilor Conferinţei de la Haga din 1930 potrivit cărora orice persoană trebuie să aibă o singură cetăţenie, precum şi Declaraţiei Universale a Drepturilor Omului care a prevăzut, de asemenea, că oricine are drept la o cetăţenie şi că nimeni nu poate fi lipsit arbitrar de această cetăţenie.

Reamintim că România a aderat la Convenţia asupra cetăţeniei femeii căsătorite, adoptată de Adunarea Generală a Organizaţiei Naţiunilor Unite la 29 ianuarie 1957, din aceleaşi considerente.

Atenţia manifestată de legea română faţă de evitarea situaţiilor de dublă cetăţenie, ca şi a acelora ce pot conduce la lipsa oricărei cetăţenii a fost subliniată şi prin încheierea de către România a unor convenţii în materie cu alte state. Menţionăm în acest sens convenţiile încheiate de ţara noastră cu Republica Populară Ungară, Uniunea Sovietică, Republica Populară Bulgaria etc.

Legea cetăţeniei române este guvernată de asigurarea deplinei egalităţi în drepturi, fără deosebire de naţionalitate, rasă, sex, religie, grad de cultură etc. Aceasta înseamnă că atît persoanele de naţionalitate română, cît şi cele ce aparţin naţionalităţilor conlocuitoare, precum şi persoanele care diferă sub aspectul rasei, sexului, religiei, gradului de cultură etc., prin cetăţenie se bucură de aceleaşi drepturi, fără nici o deosebire, şi au acces în mod egal la dobîndirea ei. În acelaşi timp, conţinutul raportului de cetăţenie nu diferă nici după modul de dobîndire a cetăţeniei române.

Examinarea reglementărilor unor state capitaliste în materie de cetăţenie ne-a oferit prilejul să observăm că se mai menţin încă prevederi discriminatorii în ceea ce priveşte dobîndirea cetăţeniei, precum şi norme ce creează artificial situaţii de dublă cetăţenie, cît şi cazuri în care anumite persoane ajung să nu aibă nici o cetăţenie.

Cunoscînd dificultăţile puse în faţa persoanelor care solicită dobîndirea prin naturalizare a cetăţeniei unor state la care ne-am referit în prezenta lucrare, apreciem că este de datoria organelor de stat din ţara noastră cu atribuţii în materie să explice cetăţenilor români ce se stabilesc din motive temeinice şi îndreptăţite în străinătate să nu renunţe cu uşurinţă la cetăţenia română. În acest fel nu numai că persoanele respective pot beneficia, în continuare, de protecţia Republicii Socialiste România, dar păstrează încă legal legătura cu pămîntul strămoşesc, cu prezentul şi viitorul patriei natale.

Aşa după cum a rezultat din capitolul III al lucrării, prezintă interes — din multe puncte de vedere — pentru organele Ministerului de Interne şi o altă categorie de persoane, şi anume aceea a cetăţenilor români cu domiciliul în străinătate. Cunoaşterea reglementărilor în vigoare, a drepturilor şi obligaţiilor pe care le au faţă de ţara noastră cetăţenii români cu domiciliul în străinătate este de natură a orienta şi înlesni rezolvarea sarcinilor ce cad în competenţa organelor îndrituite, precum şi soluţionarea unor cazuri concrete.

În sfîrşit, abordarea într-un capitol distinct a problematicii regimului juridic al străinilor în Republica Socialistă România a avut menirea de a sublinia, prin trimiteri la Legea nr. 25/1969 şi la alte acte normative, cîteva aspecte esenţiale privind: noţiunea de străin, intrarea, şederea, ieşirea şi drepturile străinilor în ţara noastră şi, pe această bază, desprinderea sarcinilor importante ce revin cadrelor Ministerului de Interne pentru urmărirea respectării normelor existente în acest domeniu. Stabilirea prin legea română a regimului naţional pentru străinii aflaţi pe teritoriul ţării noastre implică discernămînt, competenţă şi tact din partea celor chemaţi să exercite atribuţiile prevăzute de lege.

BIBLIOGRAFIE

Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, București, 1974.

Constituția Republicii Socialiste România. În *Modificări aduse actelor normative publicate în culegerile editate anterior*, editată pe plan intern în 1976, pag. 11.

MARX KARL și ENGELS FRIEDERICH — *Opere*, vol. 3, Editura politică, București, 1962.

CETERCHI IOAN și alții — *Organizarea și activitatea de stat în Republica Socialistă România*, Editura Academiei R.S.R., București, 1974.

CETERCHI IOAN — *Republica Socialistă România — încununare a victoriei depline și definitive a socialismului în țara noastră*. În „Anale de istorie" nr. 6/1967.

CETERCHI IOAN și alții — *Teoria generală a statului și dreptului*, Editura didactică și pedagogică, București, 1967.

DELEANU ION — *Cetățenia română*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1976.

DRĂGANU TUDOR — *Natura juridică a cetățeniei*. În „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Seria jurisprudentia", 1968.

DRĂGANU TUDOR — *Drept constituțional*, Editura didactică și pedagogică, București, 1972.

GEAMĂNU GRIGORE — *Dreptul internațional contemporan*, volumul I, Editura didactică și pedagogică, București, 1975.

LEPĂDĂTESCU MIRCEA — *Organizarea administrativă a teritoriului ca bază a organizării puterii de stat*. În „Analele Universității București. Științe juridice" nr. 1/1970.

MURARU IOAN — *Drept constituțional*, Centrul de multiplicare al Universității București, 1973.

MURARU IOAN — *Curs de drept constituțional socialist român*, vol. I, Tipografia Universității București, 1976.

POPESCU SOFIA — *Considerațiuni asupra raportului individ-stat-societate*. În *Instituții și reglementări în dreptul socialist român*, Editura Academiei, București, 1969.

PRISCA NISTOR — *Drept constituțional*, vol. I, partea a II-a, Centrul de multiplicare al Universității București, 1969.

PRISCA NISTOR — *Contribuții la studiul cetățeniei române*. În „Analele Universității București. Științe juridice", nr. 1/1970.

PRISCA NISTOR — *Drept constituțional*, Editura didactică și pedagogică, București, 1977.

PRISCA NISTOR — *Drepturile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor în Republica Socialistă România*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1978.

ROUSSEAU CHARLES — *Măsuri pentru combaterea imigrării clandestine în Statele Unite*. În „Revue Générale de Droit International Public", nr. 1/1977.

ROUSSEAU CHARLES — *Reforma cetățeniei britanice. Publicarea unei Cărți verzi la 27 aprilie 1977*. În „Revue Générale de Droit International Public", nr. 4/1977.

TOMULESCU ȘT. CONSTANTIN — *Drept privat roman*, Tipografia Universității București, 1973.

CUPRINSUL

Redactor: mr. VARGA GHEORGHE
Tehnoredactor: STOIAN RADU
Corector: plut. CÂRSTOIU DAN

Comanda nr. 52 005 Dat la cules: 23.06.1982
C. nr. 741/1982 Bun de tipar: 30.11.1982
Lucrarea conține 80 pagini.